

ŠIANDIEN IR RYTOJ

TUO METU, kai tūkstančiai išbadėjusių kinų, atbėgę iš Hong - Konga, maldauja žiupsnio ryžių, Havanoje prie krantinės prisišlijo laivas, pasiūpęs Kinijos liaudies respublikos vėliava, atvežęs Kubai dovanų ryžių ir kiaulienos mėsos konservų.

Laivas buvo iškilmingai sutiktas. Tai pirmasis kroviny pasadėtos dovanos. Nors Kubai ir kenčia maisto produktų trūkumą, bet dar neadauja taip, kaip Kinija.

Ir koks būtų buvęs kinų džiaugsmas, jei šis laivas, pilnas pakrautas maisto produktų, būtų įplaukęs į Kantoną uostą...

*

BAISIUS dalykus pasakoja išsigelbėję kinai, atbėgę į anglų valdomą Hong-Kongą.

Bet jie vis negali suprasti, kodėl komunistų sargyba į juos nešaudė pasienu, kodėl komunistai leido sklisti gandams, kurstančius gyventojus bėgti ieškotis globos anglų valdomoje teritorijoje.

Pradžioje žmonės galvojo, kad Mao režimas staiga sušvelnėjo, pasidarė žmoniškesnis. Bet tai klaidinga. Pekinas turėjo kitą idėją galvoje. Jis norėjo priversti anglus apsisverti spygliuotų vielų užtvare ir įrodyti badaujančiai kinų liaudžiai, kad jai nėra ko tikėtis iš vakariečių.

*

KUBA, kas kita. Kad čia ne kitų įtarimas, jog komunistinėje Kinijoje tikrai padėtis bloga, Castro pavaldiniai valgyt iš Kinijos atgabentus ryžius, kurių būtų užtekę tūkstančiams kinų vaikų alkui nuraminti. Jie valgyt atvežtą kiaušieną be didelio apetito, kai sužinos, kiek kinų gyvybių ji būtų galėjusi išgelbėti.

Ir gal kubiečiai paklaus savęs, kodėl ši Mao "draugiškumo dovana", pavogta iš draugiškos liaudies, atsiųsta Kubai?

Komunizmo taktikoje draugiškumas stengiamasi įrodyti ten, kur jis neša naudą. Raudonoje Kinijoje jis nereikalingas. Raudonieji despotai nereikalingi hipokrizijos panaudojimo masių simpatijai laimėti. Slaptosios policijos budeliai moka ir taip masę išnaudoti. Bet svetimšalis neturi matyti, kas dedasi už gražiai išpuošto komunistinio Kinijos pastato.

Kuba gi yra Pietų Amerikos "vitrina" ir kas joje dedasi visi mato.

Tad Raudonosios Kinijos "žmoniškumo žestas" galės pasitarnauti komunistinei pro pagandai.

ŽINIOS IŠ VISUR

• **Sovietų laikraštis "Trud"** praneša, kad trys sovietų piliečiai, antros rūšies obuolius pardavę už pirmos rūšies obuolių kainą, nuteisti mirti. Ta prekyba obuoliais jie uždirbę milijonus rublių.

• **Kilus klausimui**, kodėl JAV aviacija nebombarduoja Laose ir Vietname sovietines raudonųjų partizanų aprūpinimo bazines ir susisiekimą, atsakoma, jog tai būtų prieš JAV "oficialų nusistatymą", lygų Korėjos karo metu nusistatymui nebombarduoti Mandžiūrijos karinių bazių.

• **Boeing - 707** keleivinis lėktuvas, nukritęs Paryžiaus aerodrome Orly, pareikalavo 130 gyvybių, iš jų 121 amerikony iš Atlantos, Ga.

• **Sukilimas** Venezueloje pasibaigė žuvus 135 sukilėliams. Sukilimo metu buvo suimtas komunistų partijos sekretorius Machado, tik iš-

DIRVA

Nr. 65

Birželis-June 6, 1962

Cleveland, Ohio

Kodėl ne pergalė? - klausia senatorius Goldwater

PO RIMTO IŠVEDŽIOJIMŲ PAKAITAI SYKĮ KIEK LINKSMIAU APIE ŽMONES IR LIKIMĄ, IESKANT JAV UŽSIENIO POLITIKOS PASLAPČIŲ. NUO GOLDWATERIO PRIE MARKSO IR MŪSŲ INDELIŲ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rašant užpereitam DIRVOS numeriui apie JAV užsienio politikos vairuotojų norus įrodyti, kad sovietinė grėsmė yra daugiau išpustas burbulas, negu realus pavojus, spaudoje pasirodė ir kondensuotos naujos senatoriaus Barry M. Goldwater (resp.) iš Arizonos knygos: "Why Not Victory? A Fresh Look at American Foreign Policy" ištraukos. Senatorius toje knygoje reikalauja, kad sveika, konservatyvia filosofija reikia vadovautis ir užsienio politikoje. Girdi, anksčiau amerikiečių tradicinis karo tikslas buvo jį laimėti:

"Kadaise mes buvome išdidūs savo jėga, savo karine galybe. Dabar atrodo, kad mes jos gėdimės. Buvo laikai, kada likusis pasaulis į mus žiūrėjo kaip į vadą. Dabar jis laukia iš mūsų tik skubios dovanos ir žiūri į mus kaip tvorą apžergusią svyruojančią kur nušokti tarptautinę figurą..."

Senatorius aiškinasi nenoris raginti grįžti prie 19 šimt. nuogos jėgos politikos, paskelbti "karštą" karą Rusijai ar nutraukti bet kokią pagalbą kitom valstybėm. Jis net noris būti "moderniu", tačiau, jei "modernizmas" reiškias mūsų užsienių reikalų tvarkymo atidavimą Jungtinėm Tautom, amerikiečių vienpusišką nusiginklavimą, sveikinimą Raudonosios Kinijos tautų bendruomenėje, mūsų maisto ir techniško žinojimo atidavimas taip vadinamom neutraliom valstybėm — ir už visą tai patiems

lipus iš lėktuvo, skubiai atgabenusio jo iš Maskvos.

• **Izdo sekretorius D. Dillon** pradžioje kitais metais sumažinti mokesčius. Tas pažadas dar turės gauti senato pritarimo...

nieko negauti, tai su tokia "modernia galvosena" jis nenoris nieko bendro turėti.

Faktai, kuriais savo tezei įrodyti naudojasi senatorius, lietuviams yra gerai žinomi. Juos džiugina ne tiek pati knyga, kiek faktas kieno vardu ji išleista, būtent, senatoriaus, kuris eventualiai gali būti respublikonų kandidatu į prezidentus. Tiesa, likimo ironija nori, kad sen. Goldwater vargiai būtų partijos nuominotas į prezidentus tais gerais laikais, kurių užsienio politikos jis ilgisi, nes yra žydiškos kilmės, nors jau jo tėvai buvo perėję krikščionių tikėjimui. Anais gerais laikais, konservatyvioje Amerikoje jokiai partijai neapsimokėjo išstatyti į prezidentus kataliką ar žydą. Bet šiandien tie laikai jau priklauso negrąžinamai praeičiai...

Bet kalbant apie likimo ironiją, toje pačioje vietoje reiktų priminti ir Karl Markso, prieš kurio jo paties nenorėtų palikonių tarptautinį samokslą senatorius Goldwater ragina būdėti. Markso (Marx) gimė 1818 m. šimtmečių laikotarpyje patiekė eilę žinomų rabinų, bet Karlo tėvas buvo perėjęs į Prūsijos karališką evangelikų bažnyčią, nors pats buvo greičiau bedievis, kuris iš kitos pusės norėjo savo vaikus išauklėti tikinčiais. Kiekvienu atveju Karlas buvo pakrikštytas, sulaukęs 6 metų amžiaus. Yra žinomi ir jo antisemitiški posakiai iš 1844 metų: "Kokios yra žydų apeigos? Derėjimasis. Kas yra jų Dievas? Pinigas?"

Žinoma, toks žaidimas su rasiniais bei tikėjimo dalykais nieko bendro neturi su JAV užsienio politika. Pagaliau, patys turime du lietuvių kalba išeinančius komunistinius laikraščius ir jų skaičius dar gali padidėti! Tačiau antra vertus, žiūrėti iš paniekinto emigran-

to taško, įdomu kaip likimas žaidžia žmonėmis ir jų kilme.

Bet grįžkime prie aktualio klausimo, kodėl senatoriaus knyga yra itin malonus reiškinys? Todėl, kad senatorius tik užsienio politika paversti svarbiausiu rinkiminiu klausimu — election issue. Ir tai visai logiška, nes vidaus politikoje prezidentas Kennedy plieno kainų kėlimo byla bei medicare įstatymais padidino savo populiarumą ir čia respublikonams būtų sunku su juo konkuruoti, o užsienio politika Heka dabartinės administracijos 'Achillo pėda'. Tuo aš žinoma nenoriu pasakyti, kad abejoju senatoriaus Goldwaterio nuosiridumu. Nei kiek. Tačiau politiškai reikalą svarstant, reikia turėti galvoje visas aplinkybes.

Ta proga, dar vienas būdingas atsitikimas. Kitas žymus respublikonų senatorius prieš kiek laiko gavo knygą apie lietuvių partizanų. Siuntėjas gavo ilgą ir nuosirdžią padėką. Bet... kai už kelių dienų siuntėjas sutiko senatorių viename lietuvių pareigūne, kuriame jis buvo garbės svečias, ir pakalbino apie tą knygą, pasirodė, kad senatorius jos nebuvo matęs ir atsakymas — padėką buvo parašytas jo raštinėje be jo žinios... Aš nenoriu tuo nuvertinti pastangas tų, kurie lietuvišku įnašu nori pagerinti JAV užsienio politiką. Antrojo D. karo pabaigoje vokiečių užsienio reikal. ministerijos pareigūnai, stengdamiesi suorganizuoti žinomų veikėjų, kaip dr. Jonas Šliūpas, kalbas Amerikos lietuviams, atvirumo valandoje keikėsi: o kada mūsų išeivija Amerikoje tiek pat rūpintusi savo tėvynę ir jo reikalais klibtų Washingtoną, kaip tie iš gilaus Lietuvos kaimo kilę emigrantai! Jei vienas žygis ir mažiau atneša, jų suma vistiek palieka šokią tokią žymę.

Taigi: kodėl ne pergalė? Tas klausimas lieka toliau gyvybiniai svarbus. Juo aukščiau jis keliamas, juo geriau.

Pražydo pasklido žiedai po laukus... (Maironis)

Beatrichės K. Kerbelienės nuotrauka

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimas

Netenka kartoti, kad visa sąmoningoji mūsų visuomenė su įdomumu laukė ALB tarybos sesijos ne tik dėl pribrendusių svarbių bei aktualių klausimų, reikalaujančių vyriausiojo ALB organo - tarybos - sprendimų ar nuomonių, bet ir pasireiškus piktumams "baslių kaišytojams" mūsų ratas" kovos žygiuose dėl Lietuvos laisvės.

Tad šita plačioji III-sios tarybos antrosios sesijos darbotvarkė, išsamios ir nuosirdžios diskusijos, podraug taktingos ir nurodančios kryptį atečiai išdavos - vos betilpo į dviejų dienų - birželio 2 ir 3 - ribas. Suvažiavimas įvyko Clevelande. Posėdžiavimas Čiurlionio namuose.

Tarybos prezidiumo pirmininkui St. Barzdukui atidarius sesiją, sugiedotas Tautos himnas ir pagerbti žuvusieji bei mirusieji. Invokacija, neatvykus kunigui Pr. Garšvai; perskaityta pirmininkaujančio. Remiantis įstatais, posėdžiavimas vadovavo pakaitomis St. Barzdukas, vicepirmininkai A. Mikulskis ir dr. A. Nasvytis, sekretoriui gi inž. V. Kamantui pagelbėjo darbščios talkininkės Barzdukaitė, Grigonytė, Kaspevičiūtė, Leknickaitė ir Vaivadaitė.

Sveikinių buvo apstu. Žodžių sveikino: V. S. Ramovė Clevelando sk. vardu - Vl. Brazilius, Ohio liet. gyd. draugijos - dr. J. Stanikaitis, Liet. Atgim. sąjūdžio - Jokūbaitis, LB antrosios Clevelando apylinkės - Jokūbaitienė, pirmosios apylinkės - Eidimtas, Liet. kar. kūr. sąjungos - J. Švedas, ALT Clevelando skyriaus vardu - Žiedonis, vėliau atvykęs PLB pirmininkas dr. Sungaila ir kiti, raštu: vyskupas Brizgys, Lietuvos atstovas Kajeckas, gen. konsulas Budrys, gen. konsulas Daužvardis, ALT pirmininkas Šimutis, VLIK - dr. Trimakas, Laisvės kom. - Sidzikauskas, Kanados LB - dr. Sungaila, Liet. vet. Ramovės sąjungos prof. Dirmanas, BALF - kan. dr. Končius, Dirvos - vyr. red. Čiuberis, Darbininko - vyr. red. prof. Sužiedėlis, prelatas Krupavičius, R. Skipitis, buv. LB centr. apyl. pirmininkas St. Nasvytis, šiaur. Amer. sporto sąj. - Jaun. Nasvytis, Liet. klubo ir Liet. kaime-

lio - Dučmanas, Čiurlionio ans. - valdyba, negalėjusieji atvykti tarybos nariai ir kt.

Pridurtina, jog suvažiavimas iš savo pusės yra nutaręs pasveikinti poetą St. Santvarą, švenčiantį savo šešiasdešimtąjį gimtadienį.

Sesijoje dalyvavo 26 tarybos nariai. Be to, dar centro valdybos nariai, centrinių institucijų pirmininkai, apygardų pirmininkai, spaudos ir informacijų kom. pirmininkas J. Vaičiūnas ir kairieji nariai, taipgi nemaža svečių ir berodąs susidomėjimą visais rūpimais B-nės reikalais jaunimas.

Sudarius komisijas, bene sunkiausias ir atsakingiausias darbas teko rezoliucijų komisijai, kurion įėjo: pirm. - inž. V. Izickas ir nariai: K. Drunga, A. Giedraitis, dr. P. Kisielius ir inž. V. Volertas.

Pranešimai buvo priimti atidžiai, rimtai besidomint, jautriai reaguojant ir stropiai įsigilinant. Apžvelgta visokeriopos sritys, nuo svarbiausių ir plačiausių iki antraeilių. Štai kairiosios pagrindinių tarybos prezidiumo pirmininko St. Barzduko centro valdybos pirmininko J. Jaisaičio, Kultūros Fondo - sekr. Vl. Mico, CV izdininko Z. Dailidos, Lietuvių Fondo - abiejų pirmininkų - dr. A. Razmos ir T. Blinstrubo, Kultūros Kongreso - J. Švedo, Švietimo tarybos - J. Ignatonio, Kontrolės komisijos - J. Švedo, dr. V. Vardžio, J. Bachuno, Dr. A. Nasvyčio, K. Drungos.

Bene opiausia rezoliucija, ginanti ALB orumą, pagrįsta Lietuvių Charta ir ALB įstatais, būtų:

Išklausiusi pranešimų kultūrinės veiklos ir Lietuvos laisvės kovos klausimu ir juos išdiskutavusi, Taryba nurodo, jog Lietuvių Bendruomenės esmė, pobūdis bei uždaviniai yra aiškiai nusakyti Lietuvių Chartoje, kuri nenumato šiai Bendruomenei ir kiekvienam lietuviui jokių išimtinai privalomų ar iš veiklos išskirtinų darbų.

Todėl JAV LB Taryba, vadovaudamasi kiekvienam lietuviui būtina pareiga aktyviai jungtis į laisvės kovą, paveda Centro Valdymui, bendradarbiaujant su kitomis tą darbą dirbančiomis institucijomis bei organizacijomis, rūpintis, kad laisvės kovos darbas būtų reikšmingas ir suderintas lietuviško solidarumo dvasioje.

KAIRĖJE: Lietuvių Bendruomenės Tarybos nariai su svečiais trečiosios sesijos metu Clevelande, birželio 2 d.
V. Plidžinsko nuotrauka

(Nukelta į 2 psl.)

TECHNIKOS PAŽANGA (5)

Lėktuvų pažanga

Sprausminis lėktuvas lekia raketo principu. Jis juda pirmyn todėl kad iš sprausminio motoro žiočių išlekia dideliu greičiu dideli dujų kiekiai. Lėktuvas yra varomas atatranks dėsniu, lygiai kaip išlėkdamas iš šautuvo kulka sudaro atatrangą į šaudančio petį. Pagal mechanikos dėsnius turi būti lygybė tarp jėgos išmetančios labai dideliu greičiu iš žiočių oro masę, ir jėgos, stumiančios lėktuvą pirmyn. Tikrose raketose sprogstamoji medžiaga yra degamųjų medžiagų ir deguonies mišinys. Deguonio svoris, reikalingas degimui, daug didesnis už kuro svorį ir raketa turi nešti didelį nuostolingą svorį. Tai yra neišvengiama, nes erdvėje, kur juda raketa, nėra deguonies, bet lėktuvas juda oru ir gali naudoti degimo procesui oro deguonį ir tuo nepaprastai sumažinti nešamo kuro kiekį. Sprausminiam motore degimas vyksta labai energingai, išvystydamas didelį spaudimą ir atitinkamai išmetamą degimo produktų greitį. Mažoje sprausminio motoro kameroje negalima būtų palaikyti aukšto spaudimo

LB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Atsižvelgiant į pastarojo laiko negalavimus laisvės kovos veiklos vadovavime, JAV LB siekia atstovavimo lietuviams ko platesniu visuomeniniu pagrindu paremtu nuoširdžiu sąvitarpio bendradarbiavimu.

Kitos rezoliucijos netrukus irgi bus paskelbtos.

Bendrai, žvilgtelėjus į tarybos sesijos darbus bei ateities metmenis, galima tvirtinti, jog B-nė žengia į ateitį remdamasi augančiomis jai pasižventėlių darbuotojų eilėmis.

Antroji Clevelando apylinkė jau yra įteikusi Lietuviai Fondui \$200. auką. Pirmosios jį priminkamas F. Eidimtas pranešė suvažiavimui, kad yra nutarta įteikti Lietuviai Fondui \$1,000 - pusę šiemet ir kitą pusę sekančiais metais.

Tų abiejų apylinkių globojama taryba buvo pavaišinta priešpiečiais pirmą dieną dr. A. Nasvyčio rezidencijoje, o antrą - Čiurlionio namuose. Be to, pirmą vakarą taryba, tų pačių globėjų pakviesta, dalyvavo atnaujintos ir patobulintos šv. Jurgio parapijos salės atidarymo pokilyje.

Dėl kitų Tarybos nutarimų bei rezoliucijų dar teks sugrįžti ir pasisakyti artimiausioje ateityje.

Vladas Braziulis

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 7 puslapyje.

B. K.

aukščiau, kur yra retesnis oras ir todėl mažesnis pasipriešinimas. Tačiau problema yra labai komplikuota, nes sprausminio motoro galingumas ir našumas labai priklauso nuo to, koks yra oro tankumas. Kompresoriai vienaip veikia arti žemės paviršiaus ir kitaip skystame ore. Negalima sukonstruoti sprausminių motorų idealiai veikiančio visose aukštumose. Virš dešimt tūkstančių pėdų skrendančiam žmogui yra reikalingas deguonies aparatas. Keleiviniams lėktuvams reikia turėti keleivių patalpas izoliuotas nuo aplinkos ir kad jos turėtų tokį pat žemės spaudimą, kaip žemės paviršiuje. Tam reikalinga speciali lėktuvo konstrukcija ir kompresoriai orui suspausti. Kompresoriai bespaudžią orą pakelia oro temperatūrą, taigi neišvengiamai reikalingi šaldytuvai ir kiti klimatiniai oro įrenginiai.

Negalima šimtą procentų garantuoti suspausto oro įrengimus. Lėktuve gali įvykti plyšiai, sudužti langai, gali pagesti kompresoriai. Žmogus gali išlaikyti tik kelias minutes 30,000 pėdų aukštumoje be deguonies kaukės. Virš 35,000 pėdų be deguonies žmogus momentaliai nustoja sąmonės. Taigi ta prasme saugus skridimas tėra - 33,000 pėdų - 10 kilometrų, kokį šiandien naudoja tolumo skridimo sprausminiai lėktuvai, skrenda apie 700 mylių per valandą ir aprūpinti atsarginiais deguonies aparatais. Apskaičiavimai ir bandymai rodo, kad tai ekonomiškiausias greitis ir aukštis dabartiniam sprausminiam lėktuvams. Teoretškai galima skristi daug greičiau. Kariški lėktuvai skrenda virš tūkstančio mylių per valandą. Projektuojamas didysis bombonešis (B-70) skris 3 Mach greičiu (2200 mylių per valandą). Eksperimentinis raketinis amerikiečių lėktuvas X-10, paleidžiamas iš bombonešio B-52 yra pasiekęs 4000 mylių per valandą greitį. Dideliuose greičiuose iškyla nauja problema - lėktuvo paviršiaus įkaitimas nuo oro pasipriešinimo ir trinties. Po vieno rekordinio skridimo X-10 lėktuvo paviršius turėjo daugiau kaip 1000 F laipsnių. Ilgesnės distancijos lėktuvo paviršiaus įšilimas sudaro didelę problemą, nes lėktuvas turi apsisaugoti, kad šis aukšta temperatūra nepasiektų lėktuvo vidaus, be to, lėktuvo viduje yra varikliai, kurie patys gamina didelę šilumą ir ta šilumą turi būti pašalinta. Viena iš didžiausių prižasčių, išpučiančių B-70 bombonešio kainą yra aukšta temperatūra. Visi lėktuvo įrenginiai: motoras, struktūra, kontrolės turi sugebėti funkcionuoti aukštoje temperatūroje ("kokioje temperatūroje jie operuos yra kariška paslaptis"). Tik lakūnų ir įgulos kabinos turės pakenčiamą temperatūrą palaikomą labai galingu šaldytuvu.

Panašios problemos yra didelio greičio keleiviniuose lėktuvuose. B-70 patyrimas bus naudingas keleivinių lėktuvų pažangai. Didelio greičio keleiviniai lėktuvai yra tinkami tolimoms distancijoms. Jie skris žymiai aukščiau. Nėra didelio tikslo greitinti skridimą pav. tarp Chicago ir New Yorko kada šiandien tebereikia vienos valandos tai distancijai. Susodinti keleivius, paruošti lėktuvą pakilimui šiandien reikia 20-30 minučių. Taigi beveik pusė skridimo laiko praeina kelionės techniskam pasiruošimui. Pridėjus laiką, reikalingą keleivui pasiekti aerodromą, laiko sutaupymas skridimui pasidaro nereikšmingas.

Be šitų pagrindinių pažangos bruožų aviacijos pažanga, kaip ir visose kitose technikos srityse, yra nuolatinė pažanga visose detalėse, kurių svarbiausios kryptys yra šios: lėktuvo profilio gerinimas, mažesnis oro pasipriešinimas, tobulesnė konstrukcija, lengvesnė ir stipresnė medžiagos, tobulesni, našesni varikliai, tobulesni lėktuvo kontrolės ir saugumo įrenginiai, automatinis pilotas, automatinis aklas nusileidimas, radaro įrenginiai ir t.t.

Čia buvo paliesta tik pagrindinės lėktuvo rūšys, kariški ir didieji transporto lėktuvai. Aviacija turi daug kitų pritaikymų. Pav. JAV visas aviacijos pritaikymas skirstomas taip: 41% kariškiems reikalams, 16% keleiviniams lėktuvams ir 43% visos kitos sritys. Į šiuos 43% įeina privatus lėktuvai, lėktuvai

RYTŲ EUROPOS TRAGEDIJA (5)

SIAUBINGOSIOS GAUJOS

Kamlerio fabrikuose, generolo Bor-Komorovskio štabe, nervingai laukia žinių. Radio aparatas sugedo, ir Tėvynės Armijos vadovybė ištiko toks pat likimas, kaip ir prieš vadovybę: ji yra apsupta. Tik praėjus dviem valandom nuo sukilimo pradžios, prasilaugia Kedyvo batalionas, rinktinis junginys, kuris išvaduoja štabą.

Dabar generolas gali veikti. Jis perbraukia ranka savo aukštą kaktą, lyg norėdamas pašalinti paskutinių valandų rūpesčius. Energingai nueina į radių kambarį. Du civiliai su raudonomis-baltomis juostomis ant rankovių pašoka ir išsitempia.

Perduokit pranešimą Lenkijos vyriausybei Londone, - sako generolas. Vienas radištų griebia popierių ir pieštuką.

- Mes pradėjom mūšį dėl Varšuvos rugpjūčio 1 dieną 17 valandą, - diktuoja Bor. - Nedelsdami siųskite mums ginklus ir šaudmenų. Lėktuvai tenumeta juos sekančiose vietose...

Sukilėlių armijos vadas pagalvoja akimirka, paskui diktuoja:

- Perduokite dar antrą pranešimą: - "Kadangi mūšis dėl armijos prasidėjo, mes reikalaujame, kad rusai paremtų mus staugiu Varšuvos puolimu... (T. Bor-Komorowski, The secret army London, 1951).

Rugpjūčio 2 dieną pranešimas perduodamas, nes tik tada surandamos siųstuvui reikalingos dalys.

Vyriausioje fiurerio būstinėje "Wolfsschanze", Rytprūsiose, ryšio karininkas Fegelein, kurį Hitleris prieš pat karo galą įsakė sušaudyti, žinią iš 9-sios armijos štabo priima ne taip jau tragiškai.

- Na, na, nebūkite toki pesimistai, - ramina jį generolą kitame laido gale. - Apie Varšuvos sukilimą buvo jau pranešta mažiausiai dešimt kartų. Taip, žinau, jūs neturite žmonių. Visi fronte... - Fegelein nekantriai linkeli galvą. - Mes pasiūsime porą policijos batalionų. Jie išvalys Varšuvą... Ką sakote?... Bet, žinoma, fiureris bus tuoj pat painformuotas... Galas.

Hitleris siunta. Mėslungiškas drebulys perbėga liensä diktatoriaus kūną, nespėjusį atsisauti nuo liepos 20-sios atentato.

- Aš Varšuvą sulgyinsiu su žeme! - dusliai, vos suprantamai jis iššvokščia balsu grasinimą. - Aš nepasigailėsiu nė vaiku, nei moterų. Aš...

Hitleris sustoja vidury sakinio.

firmų vadovybėms (sparčiai auganti sritis), lėktuvų pritaikymas žemės ūkiui, reklamai, malonumui.

Viena iš didžiausių techniskų svajonių aviacijos srityje yra: kaip apsieiti be aerodromų, nusileisti ir pakilti vertikalai. Šitos problemos sprendimas turi taip pat didelę militarinę reikšmę. Dalinai šią problemą išsprendžia helikopteriai, deja, jų pritaikymo ribas sudaro jų mažas greitis ir kai kurios sunkios sprendžiamos konstruktyvinės problemos. Yra eilė naujų konstrukcijų, kurios leidžia ir paprastiems lėktuvams pakilti beveik vertikalai. Didelio pasisekimo su viena iš šių konstrukcijų šiomis dienomis yra pasiekę anglai.

Šiuo metu daug pastangų dedama naujai transporto priemonė, vadinamai paviršiaus skridimo mašinai (ground effect machine) būtent siekiama pastatyti "laivus" ir "automobilius" kurie slinktų neliėdami vandens ar žemės paviršiaus kelių pėdų aukštyje. Jie būtų palaikomi ore suspaustu oru didelės jėgos išmetamu iš transporto priemonės apačios. Toks vežimas galėtų judėti ant žemės paviršiaus be kelių ir galėtų sustoti bet kurioje vietoje. Panašiu principu veikia vieno žmogaus skridimo aparatas - ant pečių prisirišamas sprausminis raketinis įrengimas, kurio išmetamos žiotys nukreiptos į žemę ir išvysto pakankamai jėgos pakelti žmogų. Su tokiais eksperimentiniu aparatu žmogus yra nusikridęs kelis šimtus pėdų. Deja, daug vilčių tokiu skridimui neleidžiama, nes ilgesniam skridimui reikalingo kuro kiekio žmogus nepajėgia pakelti.

Jis jaučia, kad netenka balso. Po to atentato jis prarado kalbėjimo galią. Išsisėmęs susmunka kėdėje.

- Dirlewangeris tesutvarko reikalą, - įsako Hitleris.

- Heil Hitler! Reichsfuehrer! - liesas SS-oberfiureris Dr. Dirlewangeris sumuša batų kulnais, sveikindamas savo aukščiausią viršininką jo būstinėje, Rytprūsijų miestely Treuburg. Siaubingosios "Dirlewangerio brigados", taip vadinamo "pasižymėjusio junginio", vadas tiesiog be jokios pagarbos klausia savo viršininką švabų tarme:

- Na, kur dega? Jeigu jau pats reichsfueris susirūpino, tai kas nors dvokia Danijos krašte.

Humoro nepažįstančiam Himmleriui ši kartą patinka jo berno tauškalai. Jis vertina tą švabą su paukščio veidu, kurį jis kartą aukštesniesiems SS ir policijos valdininkams taip charakterizavo:

"Dirlewanger yra šaunus švabas, originalas, dešimt kartų sužeistas. Aš prašiau fiurerį iš Vokietijos kalėjimų išleisti visus pamišėlius, žudikus. Tada jų buvo apie 2000. Iš jų padorių ir šaunių vyrų, deja, teliko tik 400. Šis pulkas buvo nuolat papildomas patikėtiniais iš SS. Kai jau jų užteko, pasakiau Dirlewangeriui: pasidairyk po kacetus ir kriminalinių recidyvistų pasirink tinkamus. Tonas šiame pulke, savaime suprantama, neretai primena viduramžius, kaip mušimai ir t.t."

Ši Dirlewangerio brigada buvo tuoj pat pasiųsta į Varšuvą. Kišenėje Dirlewangeris vežėsi pieštuką rašytą Himmlerio įsakymą, pagal kurį Varšuvą, Hitlerio įsakymu, turėjo būti sulgyinta su žeme (SS gen. mjr. Rodes liudijimas, cituojamas Dr. H. vom Krannhals knygoje "Der Warschauer Aufstand, Frankfurter/M, 1962).

Himmleris prieš Varšuvos sukilėlius pasiuntė ir kitą pagarsėjusią gaują: Kaminskio vadovaujamą rusų SS šturmbrigadą (RONA).

Perbėgėlis Mieczyslaw Kaminski, po vokiečių įžgyjavimo Rusijon kurį laiką buvęs administracinio rajono viršininku, vadovavo maždaug penkiems tūkstančiams vyrų, kurie partizaninėse kautynėse ir "svetimų tautų" naikinime pasižymėjo tokiu žiaurumu ir barbarišku, kad net "užgrūdintieji" SS vadai skundėsi Himmleriui.

Kaminski, beje, kilme buvo ne rusas, bet lenkas. Tačiau lapės veido generolas, laipsnį gavęs iš

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laiškinas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

2-sios tankų brigados Rusijoje, visada dedasi rusų ir, kaip didysis chanas, kartu vežiojasi gražių merginų hareną. Pats išplaka būžnu atkaklius kareivius ir moteris. Užtenka mostelėjimo, ir asmens sargyba nušauna kiekvieną, į kurį "generolas" tik pažinau, jau.

Kai Varšuvos sukilėliai patiria, kad prieš juos guli Kaminskio "partizanų medžiotojai", net drąsausius sudreba širdys. Jie pagalvoja apie civilius, moteris ir vaikus, visai užmiršdami, kad ir patys nežinojo jokios malonės. Dešimt tūkstančių vokiečių karių, pašto valdininkų, geležinkeliečių ir civilių dingo nuo žemės paviršiaus.

Trečiasis Himmlerio pasiūtasis į Varšuvą vyras buvo policijos generolas Heinz Reinefarth, buvęs advokatas, kurio organizatoriniai sugebėjimai Himmleriui padarė tokį įspūdį, jog jis gana greit iškilo ir buvo paskirtas SS ir policijos vadu Poznanėje. Himmleris jį išsikvietė į specialų traukinį rugpjūčio 2 dieną ir trumpai įsakė:

- Paimk du batalionus ir padaryk tvarką Varšuvoje.

Reinefarth dar tą pačią naktį atvyko į 9-tos armijos štabą, o sekantį rytą susirijo su apsupto miesto komendantu gen. Staethliu; per pasikalbėjimą buvo nuspręsta, kad komendantūra pajėgs dar porą dienų išsilaikyti, nes žadėtieji policijos batalionai iš Poznanės nebuvo spėję atvykti.

(Bus daugiau)

KUR GERIAUSIA PAILSETI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE, GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstrovo srovės, atvira jūros plažos 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 16 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonius kviečia atvykti.

Kreiptis: E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 16 d.

AUDRONĖ JANSONAS,
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

JAUNIMAS SU IDEALAIS

Ar baigia mokslą sau žmogus, ar žmogus su idealais — yra didelis skirtumas. Kiekvienas privalome žvelgti į savo, į savo šeimos ateitį. Kasdienybės niekas negalime išvengti. Bet ruošiantis gyvenimui, einant mokslus, už juos taip brangiai apmokant, tenka pažvelgti ateitin platesniu žvilgsniu. Tenka pažvelgti, ar profesija jau yra gyvenimo tikslas. Ar toje profesijoje dirbant nebūs reikalaujama iš tavęs daugiau nei vien tik profesinio pasirošimo. Toje ar kitoje profesijoje dirbant, labai dažnai atvejais susiduriama su reikalavimais, kurių nedavė ir negalėjo duoti jokia mokykla. Tai reikalavimai, į kuriuos dažnai jauni būdami neatkreipiame reikiamo dėmesio. Tie reikalavimai siejasi su žmogaus bendru išsilavinimu, jo inteligentiškumu, pagaliau — jo idealais.

Siauros profesijos žmogus nedaug kuo išsiskiria iš pilkosios masės. Gal, kad geresniame name gyvena, gal kad turi naujesnį Imperial ar Buick'ą. Bet siauru savo akiračiu nei jis daro pažangą savo profesijoje, nei jis turi, nei jis siekia turėti privalumų, reikalingų iškilti iš eilinio profesionalo į žmogų su aukštesniais siekais, į žmogų su idealais.

Kur žmogus randa tuos stimulus, kurie daro jį visuomenišką, o ne sau žmogum? Kur jis randa įkvėpimą ir energiją siekti tų gėrų, kuriems įgyvendinti ir jo profesijoje reikalaujama ne vien tik atlikto darbo, bet — pažangos, naujų idėjų, nuolatinio tobulėjimo ir t.t.? Visa tai jis ras, būdamas visuomenišką žmogum.

Visuomeniškas žmogus priklauso organizacijoms. Jis siekia būti naudingas ne vien sau, bet norėdamas tobulėti, jis kartu siekia ir visuomeninės pažangos, jis siekia pažangos savo aplinkai, savo bendruomenei, savo tautai. Matydamas platesnius akiračius ir savo profesijai, jis privalo išeiti iš jos rėmų į platesnius kelius.

Žvelgiant į mūsų visuomeninį gyvenimą, mes matysime įvairių organizacijų vadovybėse žmones, turinčius savas profesijas, bet nesitenkinančius vien tuo profesiniu darbu. Iš kur pas juos tas pasišventimas, iš kur pas juos ta energija ir noras siekti vis didesnių laimėjimų visose mūsų visuomeninio gyvenimo srityse?

Visi mūsų iškilesni visuomenininkai savo auklėjimosi mokyklas yra perėję per įvairias organizacijas, pradedant jose veikti jau nuo gimnazijos laikų. Tik paimkit visus vadovaujančius įvairioms organizacijoms ir jūs daugumoje rasit — neo-lithuaną, ateitininką, varpininką, santarietį, skautą ir t.t. Su pašaipa į juos žiūri good time garbintojai, su pašaipa ir didelė dalis mūsų akademinio jaunimo žiūri į organizuotai veikiančius mūsų būsimus visuomenininkus. Bet jie supras, kai jau bus per vėlai, kad good time turi trumpas kojas...

Tenka džiaugtis, kad vis tik didelė dalis mūsų akademinio jaunimo priklauso organizuotai mūsų studentijai. Tenka žiaugtis, kad jie, gal kartais dar nesąmoningai, bet pratinasi ir lavinasi vadovavimui, kalbėjimui, rašymui ir diskusijai. Jie dirba, pasišvenčia ir linksminasi savo idėjos draugų tarpe. Bet kuo toliau, tuo labiau ir jie įsisa- monina organizacinio pradmens privalumus nors tai ir kažin kiek laiko jiems kainuoja. Gerai susiklausiusios, idejiniai pagrįstos organizacijos vaidmuo jaunam studentui paaiškės vėlesniame jo gyvenimo kelyje. Ir mokyklą mes dažnai įvertiname jau senai ją baigę. Tada kitaip vertiname ir savo buvusius mokytojus. Panašiai ir organizacijoje — dažnai daug kas atrodo bereikalinga, drausmė per griežta, organizacijos tikslai neįkandami. Visa tai ateis su laiku.

Organizuoto žmogaus privalumai pasireiškia jau vėliau, jam subrendus, jam aiškiai suvokiant tų idealų reikšmę, kurie jam buvo skiepijami lyg ir per anksti, lyg ir per prievartą. Bet užtenka pažvelgti į palaido, drausmės ir auklėjimui nepasidavusio jaunimo problemą, kuri jau yra ne vien Amerikoje valstybinio masto problema. Kaip problema pasidarė ir bepročių masės, nebetelpančios jokiose ligoninėse.

Džiaugtis tenka, kad mūsų jaunimas dar turi lietuviško idealizmo pradų. Tai rodo jų skaitlingos organizacijos, tai rodo jų pažangumas moksle. Pesimistinė gaida mūsų jaunimo kritikų verta dėmesio tiek, kiek ji liečia good time mėgėjų grupę. Ar nevertėtų kreipti daugiau dėmesio ir į tuos mūsų jaunimo atstovus, kurie verti pagyrimo, kurie gražiai atstovauja mūsų tautą šioje tautų jūroje, kurie išpažįsta aukštesnius idealus ir kurie, atėjus laikui, džiaugsis ne veltui praleidę jaunystę siekiant tik būti "amerikoniškesniais už amerikonus", kurie pramato mokslo ir auklėjimosi sąsajos prasmę tolimesniam jų gyvenime ir gyvenime tos tautos, kurios kilmės jie neišsida.

Yra gražaus jaunimo, yra gražių ir to jaunimo organizuotumo pastangų. Linkėtina jų neprisilegti vien tik kritika ir pesimizmu. Jiems reikia talkos ir širdies iš vyresniųjų pusės.

Tikėkimės, kad šiemet baigusieji gimnazijas, kiek tik jų tolimesnio mokslo sąlygos leis, gausiai papildys esamų mūsų akademinio jaunimo organizacijų eiles, kuriose jie gali pasirinkti sau artimesnius draugus, sau artimesnius auklėjimosi būdus, sau artimesnius būdus siekti idealų, nemiršančių su viena karta.

Gyvenimo ateitis priklauso jaunimui su idealais. (jė)

Salako, Zarasų apskr., iš akmenų statyta bažnyčia, išdidžiai stovi ant kalvos, žvelgdama į plačią apylinkę. Tolumoje matyti Lodžio ežeras 3 km. pločio ir 9 km. ilgio su trimis salomis: Juodoji, Krutamoji ir Bukietas. Nuotrauka daryta 1928 m. pulk. Juozo Šlepečio.

Išsivadavimo vilties kelias

Ir aš nekaltinu dabar tų neregių su kaukėmis;

Aš ateinu be jos.

Premjerai, prezidentai ir senatoriai, jūs mano liudijimų laukėt, -

Ir aš teikiu kaip papriką prie taikos stalo juos!

Auga mirties kolona ne trim, ne trim milijonais,

Kalėjime - visa tauta.

Žudytojams jūs davėt ginklus, drąsą ir palaiminimą, ponai,

Ir žydi sąjunga graži, balta ir nekalt!

Bernardas Brazdžionis

STASYS ŽYMANČAS

"Mes prašome ne užuojautos. Mūsų maža tauta ir šiandien dar išdidi ir ryžtinga..."

tik labai retas virš 70 metų senelis tegalėtų galvoti.

Lietuvą de jure buvo pripažinusios visos valstybės, berods išskyrus Lenkiją ligi dipl. santykių užmezgimo. Prezidento Wilsono paskelbti karo pabaigoje tautų apsisprendimo punktai be abejo morališkai tuomet ir lietuvių tautai padėjo. Mūsų tauta savo ryžtingumu ir kovomis tada atstatė nepriklausomą valstybę. Bet reikėjo net 4 metus dar laukti, kol Amerika tai pripažino. Ir tai tik smarkiai darbuojantis Amerikos lietuviams, surenkant milijoną parašų po peticijos ir tt.

Gerai, kad tada Amerika pagaliau pripažino Lietuvą de jure ir įvykdė savo prezidento pažadus dėl tautų apsisprendimo laisvės pripažinimo. Tai gražiai paminėtina. Bet kad tai yra svarbiausias ALT šių metų "veiklos" punktas, tai labai liūdina. Sukaktuvių minėjimai yra gana menka veikla. Taip pat menka veikla ir Birželio trėnimų minėjimai. Pozityvių ir konkrečių darbų, nors bent tokių darbų sumanymų ALT vadovai visai nebeturė, o tik atiraugė vis tą patį per 15 metų. ALT skirtas darbams dirbti, o ne paraginimus lietuviams rašinėti, kas ir taip seniai kiekvienam aišku.

S. Samuolis,
Los Angeles, Calif.

AKCENTO PAVOJUS...

"Draugo" gegužės 21 dienos laidoje tilpęs straipsnis Jaunoji karta - Lietuviškuoju keliu pasirašytas V. Rim. vėl parodo mūsų tautos menkavertįskumo pajutimą, taip ryškiai jaučiamą pas tėvus, skaitančius save lietuviams ir kaip velnias kryžiaus bijančius, jog jų vaikai gali išlaikyti kokią mažą dalelytę "užsienietiško akcento".

V. Rim. primena kaip mes visi, kelios dešimtys tūkstančių "aukštos kultūros" dypukų su ironija juokėmės iš senųjų lietuvių dėl angliško žodžių maišymo.

Kokie mes buvome tada patriotai ir kultūrininkai palyginus su tais tamsiais caro laikų palikuoniais!

O dabar vos po 12 metų, kada retas mūsų vaikas grynai lietuviškai tepakalba, jei iš viso dar kalba, tenka gaudinti ir mokinti tuos kultūrininkus ir veikėjus ir maldauti juos kad nors į vasaros stovyklas vaikų pasiųstų - gal išgirs kokį lietuvišką žodelį.

Veltui V. Rim. taip gražiai prašo, didelę daugumą pabijojęs to nelemto akcento pavojaus.

Tadas Mickus
Los Angeles, Calif.

Mes persėjame žmoniškumo, laisvės, teisės vardu ir tautų brolybės įstatymu, kad laisvosios tautos savo pačių laimės vardan komunizmo pavergtoms tautoms privalėtų ištiesti brolišką pagalbos ranką".

Tai paprasti, bet teisingi ir giliai prasmingi mažos ir garbinos tautos žodžiai, skirti laisvajam pasauliui ir užsienio lietuviams, kuriuos mums perdavė neseniai iš okupuotos Tėvynės laisvės prasiiveržęs jaunas lietuvis inž. Juozas Miklovas. (Inž. J. Miklovo pasakyta kalba. "Naujienos", 1962.II.20, 21, 22 ir 23 d.).

Šitokio dvasios fono, išdidumo ir principingumo tautinėje kovoje dėl laisvės lietuvių išeivių tarpe ne be pagrindo pasigedo kitas, jau užsienio lietuvių jaunosios kartos atstovas santarietis Saulius Šimoliūnas viename Dirvoje pasakelbame straipsnyje ("Kiek prasmingas išeivių kelias?" Dirva, 1962.III.30 d.).

Iš tiesų, sunkiose okupacijos sąlygose išaugusi ir užgrūdinta jaunoji lietuvių karta Tėvynėje galėtų duoti ne vieną gerą patairimą mūsų jauniems ir seniems politikams ir veikėjams, kaip garbingai ir drauge svariai ir įtikinamai kelti svetimiesiems svarbius ir skubaus dėmesio reikalaujančius tautos laisvės kovos ir tai kovai būtinas paramos reikalus.

AMŽINAI KARTOJA TAS PAČIAS KLAIDAS

"Per lietuvių, latvių, estų, suomių, vokiečių galvas Maskva veržiasi prie Baltijos jūros, veržiasi užvaldyti Skandinaviją, pasaulį. Tame ir glūdi naujo tipo sovietinio kolonializmo esmė", įspėjo mus ir vakariečius naujas atvykęs iš okupuotos Lietuvos. Iš esmės nieko nauja.

Juk pats Chruščiovas savo imperialistinių kėslų prieš Vakarus visai neslepia, šaipydamasis iš jų gynybos pastangų ir naujų NATO - Maginot linijų: - "Kapitalizmo žyniams nepavyks atverti savo tautų nuo pažangos idėjų jokiais policijos kordonais ir "geležinėm uždangom". (Tėvynės Balsas, 1961, lapkritis, Nr. 92).

Bet kai bolševikai šitaip be jokios atvangos varo savo politinę ir komunistinę propagandą, nekreipdami į nieką jokio dėmesio ir nepaisydami nei savo, nei svetimų geležinių uždangų ir užtvartų, lietuvių Tėvynėje, kaip mums pasakoja inž. J. Miklovas, didžiai stebina, kad Vakarai tokiu rimtu ir atsakingu metu mažai ar visai nesirūpina ideologinės, aktyvios, veiksmingos, antikomunistinės propagandos reikais. Kartais jiems ten peršasi mintis, tarytum kas nors Amerikoje pats skatintų tokias sovietų užmačias.

NE UŽUOJAUTOS PRAŠOM

Tą pačią 16 Vasario dieną, kada šio atviro, rūstaus ir kieto žodžio iš nūdienės Lietuvos pasiklausyti Chicagoje rinkosi lietuviai, mūsų išeivijos atstovai lankėsi Washingtone pas Amerikos prezidentą prašyti, anot Sauliaus Šimoliūno, - "kad būtų gražu iš Amerikos pusės, jei Lietuvoje būtų laisvė..." Vadinasi, mūsų "kovą" sudaro prašymai ir durų klabinimas, kad kiti už mus kovotų?

Daug tulžies, seilių ir rašalo buvo išlieta dėl to, kas tą vizitą vadovavo, kas kam koją norėjo pakšti, pakišo ir kaip visi prakišo...

Tačiau pagrindinių ir lietuvių visuomenei labiausiai rūpimų klausimų, kas gi tuo vizitu buvo norima atsiekti, kokios realios pagalbos ir kokios konkrečios Amerikos paramos sovietų okupacijoje kovojančiai Lietuvai buvo norima išgauti, - tuo klausimu patriotinė lietuvių visuomenė ligi šiol palikta visiškai nežinioje.

Lietuviai be abejo vertina ir yra dėkingi už jų Tėvynės nelaimių ir vargų supratimą, už visus vilties ir paguodos žodžius, už teisėtų tautos aspiracijų pripažinimą.

Tačiau nedidelė, bet vis dar išdidi ir ryžtinga lietuvių tauta, sunkioje laisvės ir išsilaikymo kovoje dar nepalūžusi, iš laisvųjų pasaulio tautų, ypač iš Amerikos, laukia kai ko daugiau, negu tik užuojautos. Užuojauta juk dažniausia rodoma mirusių palikuonims. Reiškimas tik užuojautos šiuo atžvilgiu būtų beveik blogas ženklas...

Lietuvių tauta yra apnaikinta ir nukraujavusi, bet ji tebėra gyva. O jos laisvės kovos ryžtas šiandien yra toks pat tvirtas, ar gal net dar tvirtesnis, negu 1918 metais.

Nuo pirmų okupacijos dienų lietuvių tauta pasirinko erškėčiųis nuklotą kelią - žadėjusi, Stasio Šalkauskio žodžiais tariant, - "iš pat pradžios didvyrišką kovą, prom etėjiškų kentėjimų, bet ir galutinio išsivadavimo viltį..."

- "Nusistatyti kitaip būtų reikšė lietuvių tautai išsižadėti ir savo tautinės savivarbos ir sušidomoralizuoti svetimos prievartos pinklės".

Galbūt niekas šiandien nepavadinys šio kilnaus ir šviesaus lietuvių, griežto oportunistiškų kompromisų priešininko, triukšmingu ir tuščiu patriotu už tokius nekompromisinius žodžius ir dėsnius, suprustus ir pareikštus jau daugiau kaip prieš 30 metų.

Stasys Šalkauskis kiekviename klusniame tautos nusilenkime prieš brutalią nieku nepateisintą prievartą matė vergiško servilizmo ženklą, kuris "demoralizuoja žmones morališkai ir padaro juos bergždžius betkuriai platesnei kūrybinei visuomenei akcijai".

Lietuvių tauta sovietų brutaliai ir nieku nepateisintai prievartai atsisakė nusilenkti.

Ji pasirinko didvyriškos kovos prometėjiškų kentėjimų ir galutinio, nors ir tolimo išsivadavimo vilties kelią.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

"SVARBIAUSIAS MŪSŲ VILTIES ŠALTINIS"

Paskutiniame Šimučio, Bartkaus, Grigaičio ir Vaidilos pasirašytame ALT atsišaukime visuomenei tarp šių metų ALT "veiklos" programos punktų pa-

žymėtas vienas iš pačių svarbiausių - 40 metų sukakties minėjimas, kai Amerika pripažino Lietuvą de jure. Iš tikrųjų, jiems tas punktas, matyt, atrodo, pats svarbiausias, nes pasakyta, kad JAV nusistatymas ligi šiol to pripažinimo neatšaukti "yra svarbiausias mūsų vilties šaltinis, kad anksčiau ar vėliau Lietuva vėl atgaus laisvę"...

Kad Amerika prieš 40 metų pripažino Lietuvą de jure, buvo geras, naudingas ir paminėjimo vertas dalykas. Bet kad tai šiandien būtų "svarbiausias mūsų vilties šaltinis" Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, tai turbūt

BOSTONE MIRĖ STASYS GRABLIAUSKAS

Gegužės 27 d., visai netikėtai ir nelauktai, Bostone mirė Stasys Grabliauskas, plačiai pažįstamas kaip vokiškų ir olandiškų radijo aparatų pardavėjas Amerikoje. Dar šeštadienio vakare jis paskambino man ir giedriu balsu, gera nuotaika paklausė:

- Tai kaip laikaisi, p. Stasy?
- Dar vis einu, o Grabliauskai, - aš atsakiau. O kaipgi pats pasilaikai?

- Visai neblogai, visai neblogai... Pavasaris, aplinkui tiek žiedų, tik gyvenk ir norėk...

Pasisakė, kad buvo kapinėse, aplankė mano sūnaus kapą, apskabė vystančias gėles, naujai pasodintas palaistė vandeniu... Tokia paprasta ir nuoširdi žmogiška paslauga mane labai sujaudino. Deja, tą minutę nei jis, nei aš nežinojom, jog tai yra paskutinis mudvių pokalbis...

Stasys Grabliauskas gimė 1894 IV. 1. Kalvarijoje, Marijampolės aps. Gynnazijos mokyklą baigė Rytų realinėje mokykloje. Rusijoje kurį laiką studijavo dailės studijoje. Pirmojo pas. karo metu buvo mobilizuotas Carinės Rusijos kariuomenėn, baigė karo mokyklą ir, kaip karininkas, automobilių rinktinėje beveik visą karo laiką praleido Kaukaze ir Persijoje.

Grįžęs Lietuvon, kurį laiką tarnavo Užsienio reikalų ministerijoje, daugiausia, kaip diplomatinis kurjeris, važinėdamas tarp Kauno ir Maskvos. Vėliau buvo Chrysler'io automobilių atstovas Lietuvoje, daugelio pažįstamas džentelmenas Laisvės alėjoje, Valst. Teatre ir daugybę kultūrinių pareigų.

Vėlonis Stasys Grabliauskas buvo susipratęs lietuvių patriotas, ne tik prekybininkas, bet ir kultūrininkas. Kaip kiekvienas iš

mūsų, ir jis turėjo keletą ryškių pomėgių. Nepaprastai mėgo gėles, jo butas du-tris kartus per savaitę būdavo dabinas naujai priskintų gėlių žiedais. Jis, turbūt, nepraleido nei vieno lietuvių rengiamo koncerto ir vaidinimo, nes labai mėgo muziką ir teatrą, turėjo neabejotiną supratimą apie menų apraiškas. Bostone buvo nuolatinis Kultūros Klubo ir kultūrinių Subatvakarių lankytojas bei jų rėmėjas. Tačiau didžiausia jo silpnybė buvo dailė. Pats to meno kiek mokėsis, jis ir gilesnį supratimą apie jį turėjo. Jaudinosi ir barėsi, aplankęs kurią nors ultra moderninio meno parodą, bet jis mylėjo ir vertino, jei taip galima sakyti, liet. dailės mokyklą, kurioje modernizmo juk taip pat nestinga. Tuo požiūriu St. Grabliauskas buvo tipingas savo amžiaus vyras. Mirdamas jis paliko nemenką liet. dailininkų paveikslų rinkinį - daugiau negu dvidešimt, surinktų jau tremties pakelėse. Tai apibūdina velionį, kaip nuoširdų ir sąmoningą savų kūrybinių pastangų rėmėją.

JAV St. Grabliauskas giminių neturėjo, tik Lietuvoje dar tebėra gyvos dvi jo seserys. Pragyvenimą šiame krašte jis pasidarė, atstovaudamas vokiškų ir olandų radijo aparatus. Daugumas velionio klientų buvo DP raidėm paženklinėti žmonės, rinka neplati, tad ir didelių turtų susikrauti jis negalėjo. Pats vertingiausias jo palikimas, tai tie liet. dailininkų paveikslai.

St. Grabliauskas nemažą būrį Bostono lietuvių kapinės palydėtas gegužės 31 d. Jis mirė nuo širdies aortos plyšimo. Dr. St. Jasaitis ir dr. St. Neikala sten-gėsi jį išgelbėti, bet pavargusi širdis smūgio nebeišlaikė. Bostone ilgesnį laiką daug kas pasi-

gesime to mielo ir tauraus bendrakeleivio.

St. S.

BOSTON

Dr. R. Šilbajoris aplankys Bostoną

Oberlino (Ohio) kolegijos prof. Rimvydas Šilbajoris skaitys paskaitą Bostono Akad. Skautų Sąjūdžio metinėje šventėje birželio 16 d., 4 val. Lietuvių Piliėčių Draugijos III a. salėje. Kviečiama visuomenė ir jaunimas. 7:30 vakare ten pat įvyks finis semestri šokiai, grojant orkestrinei kapelai.

Prieš paskaitą, 3 val. bus uždara ASS skyriaus sueiga, kurioje 4 studentės ir 5 studentai bus pakelti tikraisiais nariais, išbuve kandidatais nuo praėjusio rudens. Jų tarpe yra Paulius Žigas iš Clevelando, studijuojas architektūrą Harvardo universitete, Cambridge, Mass.

Studentų dėmesys lietuvių žurnalams

Akad. Skautų Sąjūdžio Bostono sk. valdyba paskyrė 50 dol. auką pusiau "Mūsų Vyčio" ir "Lituanus" žurnalams. Taip pat užprenumeravo tuodu žurnalus, "Metmenis" ir "Aidus" savajai "Raginės" kavinei Bostone.

SLA jubiliejinis banketas

Gegužės mėn. 27 d. Amerikos Lietuvių Piliėčių di-

džioje auditorijoje buvo surengtas gražus banketas SLA deimantiniai sukakčiai paminėti. Į banketą atsilankė didelis būrys Naujosios Anglijos SLA veikėjų ir narių, taip pat dalyvavo SLA pirmininkas P. Dargis, kuris pasakė įdomią kalbą apie SLA nuveiktus darbus lietuvių Amerikoje išlaikyti.

Meninėje dalyje pasirodė du jaunieji SLA nariai: Giedrė ir Gintaras Karosai, solistas B. Povilavičius, akomp. J. Gaidelis. Banke-tui ir meninei programai vad. V. Stelmokas, kuris taip pat buvo ir vyriausias šio banketo rengėjas.

Susižeidė solistė D. Mongirdaitė

Bostono mišraus choro bankete dalyvavusi solistė D. Mongirdaitė bešokdama paslydo ir sužeidė koją. Gydytojas koją įdėjo į gipsą. Ji gydosisi namuose.

Kultūros klubo susirinkimas

Gegužės mėn. 26 d. International Instituto patalpoje įvyko paskutinis šio sezono L. B. Kultūros klubo susirinkimas. Dr. J. Jasaitis skaitė paskaitą apie medicinos laimėjimus per paskutinius 30 metų.

Po paskaitos buvęs klubo pirmininkas dr. Baškys pranešė, kad senoji klubo valdyba pasitraukia ir sekančiam klubo sezonui sutiko vadovauti dr. J. Jasaitis. Susirinkusieji tam pritarė plojimu. Praėjusiais metais klubui vadovavo be jau minėto dr. Baškio, sekr. inž. Treinys, išd. St. Eiva, o vicepirmininkų pareigas ėjo ir taip pat kavutės paruošimu rūpinosi Barūnienė ir Izbickienė.

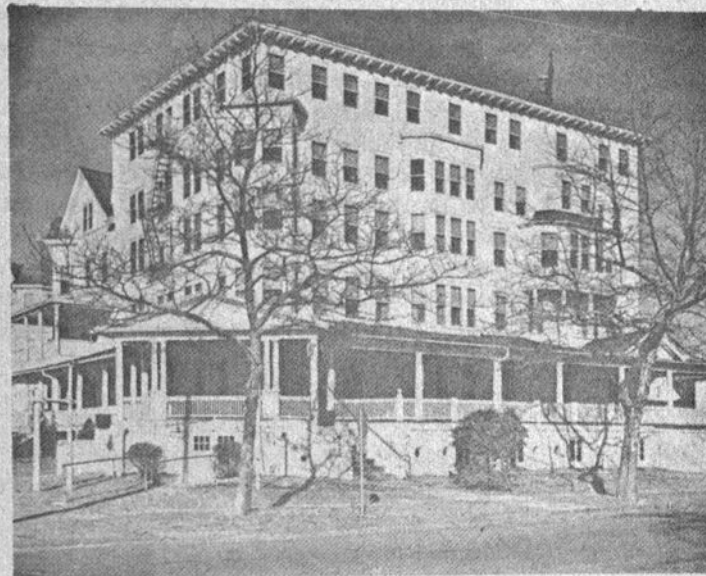
Po oficialiosios dalies, dr. Baškiui paprašius, Lituanus žurnalui suaukota 53 dol. Toliau sekė kavutė.

(pm)

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBIAUSKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(26)

— Neabejoju, — mirtelėjo Janscis. — Palyginus su mūsų įprastiniais svečiais, ponas Reinoldas yra nepaprastai puikiai atrodąs vyras. Nusiprausęs, susišukavęs ir nusiskutęs, jis galėtų būti tiesiog reprezentatyvus.

— Tai neteisinga, tėve, ir tu tai žinai. — Ji šauniai ginasi, pagalvojo Reinoldas, tačiau jos skruostai buvo paraudę. — Tu neturi taip kalbėti.

— Taip, tai neteisinga, ir aš neturėjau to sakyti, — prisipažino Janscis. Jis pasižiūrėjo į Reinoldą. — Pasaulis, apie kurį Julija svajoja, yra anapus Austrijos sienos, ir ji gali kiekvieno, apie tai pasakojančio, klausyti ištiesomis valandomis. Bet esama dalykų, kuriuos jai net neujausti būtų pavojinga. Į lovą, mielas vaikute.

— Na, gerai.

Ji klusniai, nors ir nenoromis, pakilo, pabučiavo Janscij skruostan, nusišypsojo Reinoldui ir išėjo. Reinoldas stebėjo Janscij, kuris paėmė antrą vyno bonką ir jį atkimšė.

— Ar tamsta nekenti nuolatinę baimę dėl Julijos?

— Taip, Dievas žino, — paprastai atsakė Janscis. — Tai ne gyvenimas jai, kaip kiekvienai mergaitei, ir jei mane pagausa, tai ir su ja atsitiks, tai tikra...

— Ar negalite savo dukters išsiųsti į saugesnę vietą?

— Taip, pabandykite! Aš galėčiau ją jau rytoj be mažiausių sunkumų arba pavojų išgabenti į Vakarus —

žinote, kad tai mano specialybė, — bet ji nenori. Ji yra klusni, mane gerbianti duktė, kaip jau pastebėjote, tačiau tik iki tam tikros ribos, kurią ji pati yra nustatiusi. Anapus tos ribos ji yra atkakli, kaip asilas. Ji žino, kaip pavojinga yra čia jai pasilikti, bet pasilieka. Ji sako, kad niekada iš čia neišvyksianti, kol nerasianti motinos, ir abi kartu galėsiančios išvykti. Tačiau net tada...

Jis staiga nutraukė, kai durys atsivėrė ir vidun įėjo svetimas žmogus. Reinoldas, kuris buvo žaibo greitumu apsisukęs ir pašokęs nuo kėdės, išsitraukė pistoletą ir nukreipė į vyrą, nespėjus tam žengti poros žingsnių. Jis akylai stebėjo atvykėlį, įsidėmėdamas kiekvieną smulkmeną — juodus, aukštyn šukuojamus plaukus, siaurą nosį po aukšta kakta: tipišką lenkiško aristokrato veidą. Reinoldas išsigando, kai Janscis palietė jo ranką ir pistoletą vamzdį švelniai, bet energingai nuspaudė žemyn.

— Szendro buvo teisingas, — sumurmėjo jis. — Tamsta esi pavojingas žmogus, labai pavojingas — greitas, kaip nuodinga gyvatė. Tačiau šis vyras yra mano draugas, geras draugas. Leiskite, pone Reinoldai, jus supažindinti su Grafu.

Reinoldas įsikišo savo pistoletą, priėjo prie vyro ir ištiesė jam ranką:

— Džiaugiuosi, turėdamas progą susipažinti, — sumurmėjo. — O tamstos pavardė?

— Vien tik — Grafas, — prabilo vyras, kuris buvo tik dabar įjęs, ir Reinoldas iš naujo išplėtė akis: dėl balso jis negalėjo apsiriki.

— Pulkininkas Szendro! — sušuko Reinoldas nesusi-gaudydamas.

— Atspėta! — pasakė Grafas, šį kartą jau visiškai tobulai pakeisdamas savo balsą, kaip buvo pasikeista ir visa jo išorė. — Galiu kukliai tvirtinti, kad nedaug yra žmonių, sugebančių man prilgti užsimaskavimo ir persimainymo mene. Ką dabar prieš save matai, pone Reinoldai, tai esu aš — daugiau ar mažiau. Paskui vienas randa čia, kitas ten — ir turite vaizdą, kokį mane mato AVO. Dabar galbūt tamsta suprasi, kodėl aš nesijaudinau, kad mane matė policija.

— Taip, — pasakė Reinoldas, — tikrai suprantu.

Ir... tamsta gyveni čia — pas Janscij? Ar tai neperdaug pavojinga.

— Aš gyvenu viename iš geriausių Budapesto viešbučių, — pareiškė Grafas. — Kaip mano rango vyrui pridera. Tačiau, būdamas viengungis, turiu retkarčiais, kaip sako, išsiblaškyti. Faktas, kad laikas nuo laiko dingstu iš ten, nereikalingas ypatingesnių paaiškinimų. Apgailėstauju, Jansci, kad jus priverčiau taip ilgai laukti.

— Nereikia, — pastebėjo Janscis. — Mudu su ponu Reinoldu nepaprastai įdomiai pasikalbėjome.

— Prileidžiu: apie rusus?

— Žinoma.

— Ir ponas Reinoldas, žinoma, pasisakė už jų atvertimą išnaikinimu?

— Daugiau ar mažiau — taip, — nusišypsojo Janscis. — Nesenai dar ir tamsta buvai tos pačios nuomonės.

— Mes visi senstame, laikui bėgant, — kalbėjo Grafas, eidamas link sienoje esančios spintos. Jis ištraukė juodą bonką, įsipylė pusę didelės stiklinės ir nukreipė žvilgsnį į Reinoldą. — Tai barakas, — tarė jis, — abrikosų degtinė. Velniskas dalykas. Saugokis, kaip maro. Čia — savas gaminy.

Nustebusiam Reinoldui žiūrint į jį, jis išgėrė stiklinės turinį ir įsipylė iš naujo.

— Tamsta dar nepradėjai apie tai, ko čion atvykai?

— Kaip tik norėjau pradėti, — Reinoldas pastūmė šalin lėkštę ir gurkstelėjo vyno. — Apie profesorių Jeningą, spėju, esate girdėję?

— Girdėjome, — tarė Janscis. — Kas būtų apie jį negirdėjęs?

— Tai maždaug žinote, koks tai žmogus — senas keistuolis, peržengęs 70 metų, trumparegis, malonus, tipingas išsiblaškęs profesorius — bet tik vienu požiūriu: jo galva dirba, kaip elektroninė mašina, ir jis yra didžiausias mokslinio pasaulio autoritetas balistikos srityje.

— Kas kaip tik ir buvo priežastis, kad jis nuėjo tarnauti rusams, — pastebėjo Grafas.

— Klaida, — pareiškė Reinoldas. — Tai yra visuotinė paplitusi nuomonė, bet ji yra klaidinga.

(Bus daugiau)

NESKRIAUSKIME MAIRONIO DEKLAMUOTOJŲ NUOSMŪKIS

Šiais Maironio metais visur, kur bepajūnoma ir iškilmingai, kiek bepajūnoma, stengiamės minėti šito visiems brangaus kūrėjo šimtmetę sukaktį nuo jo gimtosios dienos. Dažniausia rengiame akademijas, paskaitas, prakalbas, to autoriaus veikalo vaidinimus, montažus, koncertus ir t.t. Nesvarstydami čia tųjų įvairaus pobūdžio minėjimų, norėtume ypatingą dėmesį atkreipti į poeziją. Žymi josios dalis atliekama muzikų-vokalistų, chorų bei solistų, bet dar didesnė tenka deklamacijai. Jeigu eilėraštis atgimsta muzikine forma, tai gaidos dainuotojui duote duoda kiekviename skiemenyje toną, garso ilgumą, stiprumą, spartą, niuansus ir kt., o deklamatorius turi pats visa tai surasti.

Bet ar parenkamieji tinkami deklamatorius? Ar rūpinamės įdėti tiek sielos, kad kažkurie šedevrai nesubanalėtų, deklamuojami be veido, be ugnies, be nuotaikos, be raiškos? Ar atskirame stipresniuose, tobulesniuose kūriniuose nuo mažiau ryškių per tai sunkiau atliekamų, ar kartais suplakame visa betvarkėn makalynėn? Argi neturėtų šitie ypatingieji metai sužadinti mumyse pastangų skrupulingai įieškoti tiks-

liausios ne tik eilėraščių bei posmų, bet ir paskirų žodžių interpretacijos? Pagarba autoriui verčia rimčiau įsigilinti į visas detales, nesigailint laiko atsisakyti nuo mėgėjiško skubotumo ir išbristi iš skaudaus, plačiai įsiviešpatavusio deklamacinio nuosmūkio. Blogiausia, kad tokios ydos pastebimos nebetur bet gausiose kolonijose. Svarbia šių metų proga susirūpinkime tais negalavimais, susirūpinkime skubiai!

Jeigu kalbėtojas turi atidžiai ir sklandžiai parašytą trumpą žodį, pranešimą, ar ištiesą prakalbą, tai dar daugabumų ir kruopštumo reikia pridėti planuojant deklamavimą tos kalbos atlikimą. Kai kas jau užsikrėtė amerikine mada - sako, lengviausia esą įsikišti rankas į kišenes, žingsniuoti kalbant ir porą kartų šuktelėti. Sunkiau yra rasti tiksliausias intonacines priemones kiekvienam sceniškos vaidybos momentui. Ir neužmirškime, kad sunkiausia, įvairiausio šlifavimo, tikriausio nuoširdumo ir tuo pačiu gražiausio tobulumo reikalaujanti sritis yra deklamavimas. Ydos didelės.

Vokiečių okupacijos laikais Kauno Valst. Dramos teatre kaž-

kaip spontaniškai gimė patriotinių montažų tradicija. Deklamuoti pasišovė ir dažniau už kitus deklamavo vienas jaunas ir gana gabus aktorius. Bet jis rėmėsi santūrumo principu, besaikis gi santūrumas gali ribotistik nuobodžia monotonią. Tuo būdu kartais įtaiga pasiekdavo ne patriotinių jausmų įsiliępsnojimą, bet... visuotinį žiovulį.

Kitas pavyzdys. Viena po visą pasaulį pagarsėjusi aktorė, gastroliuodama tame pačiame Kaune, vieno koncerto pradžiai skaitė puikų prozos fragmentą iš garsaus klasiko. Skaitė labai natūraliai, pavyzdinga skaitymo technika, be mažiausių priekaištų, bet... fragmentas pasirodęs truputėlį perilgas. Publika pradėjo mūrmėti, paskui ploti, paskui švilpti, kol garsenybė pašalino verkdamą nuo scenos ir pareiškė, kad daugiau niekados Kaune nesirops.

Atrodo, kad mūsųose jau išblėso skirtumai tarp deklamavimo ir raiškaus skaitymo. Antra vertus, juk ir prozoje nesunku rasti deklamotinių dalykų. Ir vis dėlto negalvojame, kas kur labiau tinka - kurios rūšies paprastas santūrumas, nuotaikos, atspalviai, pakilimas iki patos.

Nesigilindami per daug į smulkmenas, priminsime nors keletą perdėm vyraujančių klaidų:

Beveik kiekvieno ketureilio posmo skaidymas į dvi dalis po dvi eilutes, kur antroji sakoma garsiau arba aukštesniu tonu, trečioji - žemiau, ketvirtoji - žemiausia ir tuo nusistatymu einama per visus posmus, be įvairinimo; betgi tokių, šiuo atžvilgiu "nepatogių" eilėraščių yra daug Maironio poezijoje;

Stabčiojimas po kiekvienos eilutės ir kitokios skyrybos nepaisymas;

Vengimas kirčiuoti žodžius pagal eilėdaros ritmą, tai visad privaloma, nors šiandientie pasikiri žodžiai ir kitaip kirčiuojami;

Pastangų trūkumas atsargiai paveikti įvairaus amžiaus deklamatorius, pav. 5,10,14, 18 ar gal ir 40 m. amžiaus;

Perdažas judesių bei pozų vertojimas ir Ansamblinis kelių ar net kelio-

Sydnejaus (Australijoje) lietuvių šeštadieninių mokyklų vaikai ir margučių vakaro rengėjai. E. Karpavičiaus nuotrauka

AUSTRALIJA

MARGUČIŲ ATVĖLYKIS AUSTRALIJOJE

Sydnejaus Bankstowo apylinkės lietuvių "Dainavos" salėje buvo gražiai pravesta jauniesiems Margučių šventė.

Abiejų šeštadieninių lietuvių mokyklų vaikus, kurių buvo per 70, mokytojus ir svečius erdvioje, savoje salėje, pasveikino A. L. B. Bankstowo apyl. pirm. M. Zakaras. Mokytoja D. Skorulienė įdomiai apibūdino tos vaikų šventės reikšmę, lietuviškų margučių papročius, jų dažymo būdus ir meninį marginimą. "Velykų senelė" (A. Grininė) "atskridusi iš Lietuvos", gražiuose tautiniuose rūbuose, nešina pilną krepšį margučių, papasakojo, su įdomumu ją sekusiems vaikams, apie "kelionės" tikslą —

Prieš apdalinama vaikus margučiais, "senelė" - A. Grininė pasitiktina ar nepamiršo kaibėti lietuviškai. E. Karpavičiaus nuotrauka

aplankyti visus lietuvių vaikus, paskatinti juos nepamiršti tėvų kalbos ir tėviškės papročius. Beveik su kiekvienu pasikalbėjusi "senelė" apdovanojo vaikus margučiais. Po to, sekė margučių ridenimas, dainos ir žaidimai. Už geriausių margučius ir ridenimo laimėtojai gavo premijas —

saldumynų.

Šis pirmasis Margučių Atvelykis Sydnejaus lietuvių jauniesiems paliko neįšildomo įspūdžio ir, atrod, bus laukiamas kiekvienais metais, gi tėvai ir svečiai liko dėkingi šventės organizatoriams ir mokytojams už tikrai kultūringą pobūvį jaunimui. (ek)

Tėvynės Pašvaičių vakaras

Tėvynės Pašvaičių, Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Moksleivių metraščio, vakaras įvyko sekmadienį, gegužės 27 d., Jaunimo Centro patalpose. Vakaro programą pradėjo invokacija Tėvas J. Kubilius, SJ., ta pačia proga tardamas pasigerėjimo žodį dėl jaunųjų moksleivių plunksnos darbų. Metraščio visos ruošos nenuilstantis vadovas ir globėjas mokytojas D. Velička pasidžiaugė jaučias jaunųjų metraščio bendradarbių širdyse gimtojo žodžio meilę ir norą tai išreikšti aplinkumai.

Toliaus programą gražiai vedė metraščio redakcijos pirmininkas Mykolas Drunga. Perskaityti metraščio rašinių vertinimo komisijos (skaitė dir. J. Masilionis), o taip pat Maironio poemos "Jūratė ir Kastytis" piešimo - iliustravimo konkurso laimėtojai (skaitė Vyt. Nakas). Konkurso laimėtojai: Birutei Šlajutei, Kristinai Grabauskaitėi ir Uosui Juodvalkiui, o taip pat Rūtai Gustaitytei, Mirgai Pakalniškytei ir Giedrei Gasnerytei, įteiktos dovanos. Susirinkusieji turėjo malonią progą pasiklausti pačių laimėtojų skaitomus rašinius.

Pasikeičiama kalbomis ir linkėjimais. Metraščio redakcija dėkoja visiems talkininkams už materialinę ir techninę pagalbą, patarimus ir kitokią talką. Pirmaisiais metraščio egzemplioriais apdovanojami visi didesne talka prie jo išleidimo prisidėję, būtent: D. Velička, A. Dundulis, J. Masilionis, J. Grabauskas, V. Šimkus, J. Šlajus ir kt. Savo ruožtu direktorius J. Masilionis, "Draugo" red.

K. Bradūnas, Dirvos red. J. Palukaitis, "Laisvosios Lietuvos" red. A. Kaulėnas ir tėvų komiteto atstovai J. Šlajus savo kalbose pareiškė gerėjimą jaunųjų kūrybine galia ir linkėjo toliau ta linkme žengti ir nepavargti. Literatūrinei daliai pasibaigus, visi vakaro dalyviai vašinosi kavute, pasiūko ir padainavo. Pabaigoje neiškenčiu nepastebėjęs kiekvieno paejusio metraštį į rankas pasitenkinimą itin gražiu spaudos darbu, kurį atliko "Vilties" spaustuvė Clevelande ir kurios vedėjas J. Palukaitis buvojo šiame vakare.

Šarūnas Valiukėnas

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 9 D. Cicero Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos abiturientų išleistuvės parapijos salėje.

BIRŽELIO 17 D. Birželio įvykių minėjimas ruošiamas Lietuvių Bendruomenės Chicago Apygardos Jaunimo Centre 6 val. vak.

BIRŽELIO 17 D. BALFO Chicago apskrities piknikas Bučo darže, Willow Springs, Ill.

BIRŽELIO 17 D. ALVUDO vaikų festivalis prie Pramonės ir Mokslo muziejaus.

BIRŽELIO 23 D. Chicago Lietuvių Moterų Klubu Gintaro balius South Shore Country klube.

BIRŽELIO 24 D. Tėvų Marijonų Bendradarbių piknikas Clarendon Hills, Ill.

LIEPOS 8 D. Marquette Parko Namų Savininkų piknikas Bruzgelienės darže.

Los Angeles įvykusiame Maironio minėjime gegužės 27 d. rašytojas J. Balčiūnas-Švaistas, prof. M. Biržiška ir... būsimasis visuomenininkas R. Pažera seka ekrane Maironio gyvenimo vaizdus. L. Kančausko nuotrauka

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

Premium
quality always
... popular prices
everywhere!

Stroh's
BEER

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

likos asmenų deklamavimas be subtilaus suderinimo.

Šitokie elementarus priminimai parodo, kiek esame nužengę atgal šioje srityje. Pridursime, kad meniškai parašytas eilėraštis ir, kad ir ne per daug jautulingai, bet meniškai deklamavimas galina, jautrų, gabų ir geros atminties klausytoją taip giliai priimti intuityvios kelių kaiku-rūnos posmus ar frazes, kad jie lieka atmintyje amžinai. Idomi psichologinė apraška, lyg teikiant kriterijų tikram deklamavimui.

Kas darytina?

Nepriklausomoje Lietuvoje deklamacija ir raiškūs skaitymas buvo dėstomi dramos studijose, gimnazijose ir kitose mokyklose. Mokytojai retkarčiais gaudavo studijuoti raiškų skaitymą įvairiuose kursuose, bet dabar išėjimoje turbūt labai maža tokių mokytojų teturime. Švietimo ministerija, nors ir neuolat siuntinėdavo scenos meno instruktorius po provinciją. Čia gi, JAV-se prieš dainų šventes dirigentai iš anksto lanko įvairius choros. Tai yra labai naudinga. Bet nei vaidybos, nei deklamavimo meno lygio kėlimui niekas nesirūpina. Nebveikia net maironinė proga. Kas gi kitas galėtų autoritetingai paveikti toms sritims atgaivinti, jei ne Lietuvių Bendruomenė? Veikti reikia ir reikia nedelsiant.

Lietuvių Enciklopedijos IV tome yra H. Kačinskio gerai, nors per trumpai parašyta deklamacijos apibrėžtis. Ten nurodytos trys klausytojams suvokimo stadijos: "a) girdėjimas klausos organais, b) logiškojo turinio suvokimas ir c) vaizduote jaučiama grožinė kūrinių vertė" Privalome konstatuoti, kad jeigu klausytojas negirdi, tai savaime dingsta b ir c stadijos ir jeigu klausytojas suvokia turinį, bet nejaucia grožinės kūrinių vertės, tai tikslas vistiek nepasiekiamas.

Daug įdomios įvairiomis kalbomis literatūros tals klausimais galima lengvai gauti. Labai gaila, kad lietuvių kalba tokios literatūros jau beveik nebėliko, nors dabar ji būtų labai pravart. Tad kas parūpins?

Bent sukrusime, atsisakykime nuo diletantizmo ir pasistenkime nors priartėti prie maironiškų aukštybių.

Vladas Braziulis

Naujoji N. Pr. Marijos seserų remėjų centro valdyba. Pirmoji eilė iš kairės: Z. Kucinienė, motina M. Aloyza, A. Saulaitis, prel. P. Jaras, M. Watkins, ses. M. Paulė, A. Žemaitaitienė, kun. S. Yla, Antroje eilėje: inž. K. Kriščiukaitis, V. Kulbokienė, P. Pauliukonis, P. Kebliuskas, V. Vaitkus.

B. Kerbelienės nuotrauka

NEW HAVEN FILMŲ VAKARAS

Šių metų birželio mėnesio 9-tą dieną, šeštadienį, 7:30 valandą vakaro, šv. Kazimiero liet. parapijos salėje, 339 Greene St., New Haven'e, įvyks SLA 378 jaunimo kuopos organizuojamas lietuviškų filmų vakaras.

Bus rodomi trys garsiniai dokumentiniai filmai apie lietuvių veiklą Nepr. Lietuvoje ir išeivijoje. Filmus pagamins LITU-FILMAS, lietuviškų dokumentinių ir pramoginių filmų gamy-

bos vienetą Amerikoje.

Filmas LIETUVA - EUROPOS NUGALĖTOJA vaizduoja Nepr. Lietuvos sportinę galybę, filmas TREMTIES MOKYKLA atvaizduoja Vasario 16 Liet. Gimnazijos, Vakarų Vokietijoje, įsikūrimo vargus ir mokslo programą. Filmas PAMINKLINIS KRYŽIUS yra įspatingai pritaikytas birželio mėnesiui: autentiškais vaizdais ir garsais filmas vaizduoja New Haven'o lietuvių kolonijos Baisiojo Birželio įvykiams paminėti lietuviško kryžiaus statymą ir pašventinimo iškilmes. Šis filmas šiam vakarui yra pasi-

menės New Haven'o Apylinkės, kurios pastangomis minimas kryžius buvo pastatytas.

Visus šių gaminių filminius ir techninius darbus atliko Povilas Jasiukonis.

Po filmų seanso, kuris užtruks dvi valandas, veiks užkandžių ir gėrimų bufetas. Šokių mėgėjams gros magnetofono muzika.

Visi New Haven'o ir apylinkės lietuviai molonai yra kviečiami šiame lietuviškų filmų vakare dalyvauti ir įspatingai atsi-vesti savo vaikus, kuriems įėjimas bus nemokamas. Visos pajamos už įėjimo bilietus bus skirtos informaciniam filmui apie Lietuvą anglų kalboje gamybai.

SLA 378 kuopa.

LINKSMAVAKARIS

LB vietos apylinkė gegužės 19 d. šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje surengė linksma vakarį, kurio pirmą dalį užpildė Lituanistinė šeštadieninė mokykla, vadovaujama Dr. G. Židonytės-Vėbrienės. Vaidinimu publika buvo sužavėta ir jo pastatytojai — režisorei p. Vėbrienei didelė garbė už tokį pasišventimą ir darbą vaikus auklėjant lietuviškoje dvasioje.

Vaidinimo vyriausią se- nutės rolę gerai atliko Danutė Kronkaitytė, kuri taip pat buvo ir režisrės talkininkė.

Po vaidinimo, newhaveniškiams ir svečiams iš apylinkės kolonijų (o jų buvo gausu) buvo staigmena Vilniaus Bražėno, iš Stamforddo, solo, labai taikliai parinktos dainos.

Čia solistas parodė, ne tik dainos meną, bet meną pasirinkti dainas, artimas auditorijai.

Solistui V. Bražėnui

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

akomponavo A. Bucher, taip pat iš Stamforddo.

Programos užbaigai dvi tautinių šokių grupės, vadovaujamos Linos Mikalavičiūtės, gražiai pašoko. Kas gali būti lietuviui arčiau prie širdies, kaip tautiniai rūbai, šokiai ir jaunųjų pasirodymas... Programą papildė Birutė Šaulytė gražiai paskambindama.

Nors New Haveno kolonija maža, neviršija 500,

bet lietuviškas kultūrinis veikimas gražiai bujoja. Pagrindinis to veikimo pasisekimas — vieningas darbas. Svečiai gėrėjosi turtin-gu bufetu, kurį tvarkė vyriausia šeimininkė A. Jony-nienė su padėjėjomis — Žemliauskiene, Merkevičie-ne ir Neikiene, o skanūs tortus ir kitus kepinius kepė ir bufetui suaukojo: A. Bikonaitienė, A. Plečkaitienė, E. Šaulienė, A. Šaulienė,

A. Goldupienė, V. Gruzdienė, E. Ramanauskienė, Sušinskienė, Žemaitienė, Gailiūnienė, Mikalavičienė, J. Šilkienė, K a s p e r a v i č i e n ė, Neikiene, Leikienė, Zaščiu-rinkienė ir V. Mackevičiūtė, o lietuviškas dešras pagamino Vil. Šilkas.

Baro šeimininkas Vladas Šaulys su padėjėjais Goldu-pu, B. Rinkevičium ir Z. Markevičium svečius gausi-
(ag)

Dr. Jono ir Marijos Sims namuose Detroite D. Bitinaitė ir R. Plepys paminėjo savo sužieduotuves. Iš kairės sėdi: Putrius, D. Bitinaitė, R. Plepys, Londono lietuvių parapijos klebonas kun. Kisiellius, Plepia ir Marija Sims.

J. Gaižučio nuotrauka

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the MAYcos (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

B.V.D. ir May rūšys tiesia jums ranką, kad suteikti nepaprastą pasirinkimą praktiškų dovanų tėvo dienos proga

8 įvairūs stiliai vyrų

B.V.D. TUMPOM RANKOVĖM MARŠKINIŲ

IŠEIGINIAI
marškiniai

2.99
VIENAS

ar 3 už 8.85

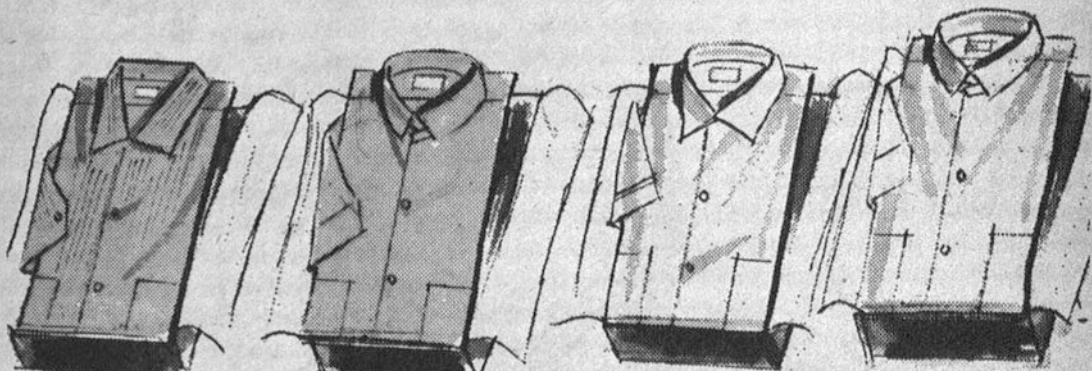

Balti su balta
apykakle

Baltas Oxfordas
sagos iki apacios

Tvirta medžiaga
normali apykaklė
• Mėlyni • Rudi
• Pilkai

Baltas pique
normali apykaklė

Tvirta pique
normali apykaklė
• Mėlyni • Rudi
• Pilkai

Tvirta medžiaga
dantuotas kabiklis
• Mėlyni • Alyviniai
• Bambukiniai

Balta medžiaga
normali apykaklė

Balta medžiaga
dantuotas kabiklis

Pasirinkimas iš 8 įvairių stilių ir spalvų. Perluotos sagos. Visi stiliai užbaigtais rankogaliais. Visus skalbk ir dėvėk. Spalvuoti ar balti. Dydziai nuo 14-17.

Basement Men's Furnishings Department... The May Company, All 4 Stores, Including Southgate.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY
10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DEŠROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAIKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

Gražios išleistuvės šv. Jurgio parapijos mokykloje

Daugumoje lietuvių šeimų vaikų lankomoje šv. Jurgio parapijos mokykloje išleistuvės, parengiamos tos mokyklos mokytojų — seselių, darosi vis gražesne ir mielesne pavasario švente.

Ir šiais metais suruoštoje baigusiu išleistuvių programoje pasirodė visų skyrių mokiniai programoje, kurios dainų ir šokių pynėje praskambėjo ne tik populiarios amerikoniškos dainos, bet ir visa eilė lietuviškų dainų ir liaudies šokių.

Programa gausiai susirinkusių tėvų ir svečių buvo priimta ne tik plojimu, bet ir malonių pasitenkinimu.

Mokyklai vadovauja seselė Francita. Lietuviškai visus mokinius programai paruošė seselė Valerija.

Aukščiausiais pažymiais baigusieji — Kristina Juozapaitytė ir Motiejus Kliorys, gavo po dovanėlę.

Kasmet mokinius dovanėlėmis aprūpina ir šv. Jurgio parapijos katalikų Veteranų postas.

Pasižymėję lietuviai mokiniai

Mokyklų užbaigimo programa, spaudoje atžymimi geriausiai mokiniai. Malonu, kad iškiliųjų moksleivių tarpe kiekvienais metais matome visą eilę lietuvių moksleivių, užsitarnavusių ne tik stipendijas ir pagy-

rimų lapus sau, bet nešančius garbę visai lietuvių visuomenei.

Clevelande ši pavasarį katalikiškas mokyklas baigusiu tarpe (o jų yra 4034) iškiliųjų ir pasižymėjusių moksleivių tarpe randame:

Vytautą Janušį iš Benedictine, laimėjusį stipendiją studijoms Western Reserve Universitete;

Notre Dame gimnazijoje keturių geriausių moksleivių tarpe randame:

Rūtą Mackevičiūtę. Ji stipendijų tarpe yra Laima Obelenytė, laimėjusi stipendiją studijoms Eastman School of Music Rochesterioje.

St. Francis mokykloje geriausiai pasižymėjo Valerija Venciūtė.

St. Michael mokykloje stipendijatų tarpe matome Elena Vyšniauskaitę, gi Regina mokykloje — Margaritą Navarskaitę.

BIRUTIETĖS PAGERBĖ PONIĄ SOFIJĄ SMETONIENĘ

Birutiečių grupė Clevelande turi garbę turėti savo tarpe savo organizacijos garbės pirmininkę Sofiją Smetonienę. Kas metų jos pasikviesdamos ją į savo tarpą, atitinkamai pagerbia.

Tą padarė ir pereitą sekmadienį surengdamos savo pobūvį Birutiečių Veros Nagevičienės ir Gražinos Natkevičienės "Rūta" vieloje, prie Pymatuning ežero, Andover, Ohio, apie 60 mylių nuo Clevelando.

Clevelando Birutiečių pirminkė Nagevičienė pasakė iškilmoms atitinkamą kalbą gi S. Smetonienė dėkojo valdybai ir visoms Birutietėms už prisiminimą.

Kur dalyvauja Birutietės, aišku tenka būti ir jų vyrams. Buvo atvykęs ir Dr. Balys Matulionis, dalyvavęs Bendruomenės posėdyje. Po ceremonijos, dalyviai buvo vilos šeimininkių pavaišinti ir smagiai praleidę dieną ge-

roje nuotaikoje važiavo namo.

Birutiečių organizacijos reikšminga veikla, pradėta Nepriklausomoje Lietuvoje tęsiama čionai-tinėse sąlygose, paskirose kolonijose kur tik yra būreliai Ramovėnų ir Birutiečių. Chicagoje Birutietės neseniai minėjo savo 10 metų gyvavimą JAV.

Šioje nuotraukoje matote Birutietes laikinoje sostinėje Kaune. Nuotrauką man padovanojo a.a. Gen. V. Nagevičius kai 1935 metais lankiausi Lietuvoje. Birutietės tada minėjo savo 10 metų veiklos sukaktį. Su jomis matosi kai kurių vyrai tuo laikotarpiu buvę Kaune ir kai kurie svečiai. Nuotrauka daryta naujoje Karininkų Ramovėje. Pačiame viduryje sėdi S. Smetonienė, dešinėje antroje eilėje Nagevičienė, Tallat-Kelpšienė ir tt.

K. S. Karpus

• Rymantas Grincius birželio 3 d. baigė šv. Juozapo mokyklą ir rugpjūčio mėn. išvyksta atlikti karinės prievolės į jūrų laivyną. Jis pasiryžęs toliau studijuoti elektroninėje mokslo šakoje.

• Rimas Gulbinas baigė Brunswick gimnaziją ir birželio 1 d. gavo gimnazijos baigimo diplomą.

NEOLITUANŲ VAKARUI RUOŠIANTIS

Clevelando neolitanai, aukštai vertindami brangų žmogui turtą — jaunystę, panaudoja savo literatūros vakarui temą: "Jaunystė lietuvių literatūroje". Vakarą įvyksta birželio 9 d. šv. Jurgio parapijos naujai atremontuotoje salėje. Parengimui ruošiamasi rūpestingai ir, kaip visados, bus pravedama neolituaniškoje nuotaikoje, kurią dar parpals jaunimo orkestras ir prie jo dainuoją juniorių kvartetas iš Chicago.

Vakaro programą ruošia režisiorius Petras Maželis. Kaip visi gerai žinom, Petras Maželis parodė labai daug patyrimo netik režisuojant suaugusių veikalus, bet taip pat ir jaunimo. Jam vadovaujant jaunimo teatrui "Rūta" Clevelande, buvo pasiekta labai gerų rezultatų. Todėl ir dabar gavęs Clevelando neolituanų pakvietimą suruošti literatūros vakaro programą, entuziastingai sutiko ir ėmėsi sunkaus darbo. Programą atliks jaunieji neolituanai.

Sunku jaunimui atitrūkti nuo mokslo, ypatingai pavasarėjant, slegia egzaminai... Bet jaunystė nugalė viską. Na, ir pakinkyk, režisieriaus, šį jauną vėją... Sunkus tai darbas, bet kartu labai malonus. Dirbdamas su jaunimu, užsikrėti jų nuotaikomis, dvasia atgimsti. Tai ir yra tas didžiulis atpildas už paaukotas ilgas, nuo sunkaus darbo, atlikusias valandas. Kas jaunimo tarpe nedirbo, tas to niekad nesupras. Taip, kad režisieriui Petriui Maželiui apie tai pasakoti nereikia, jis galėtų mums daug ką pasakyti.

Atrodo, kad literatūros vakarai leis į neolituaniškas tradicijas. Tai būtų mūsų jaunimui nepaprastai naudinga.

Ruošiant literatūrinę programą buvo pastebėta, kad jaunimas ne tik susipažįsta su lietuvių rašytojais ir jų veikalais, bet kartu turi progos sueiti repeticiuose, bendra lietuviška nuotaika ilgesnį laiką pagyventi. Po tokių vakarų jų atmintyse liks lietuvių literatūros gabaliukai, kas mums, toli nuo Tėvynės esantiems, yra didelis įgytas turtas, kurį, kaip žinom, ne taip jau lengva jaunimui pertiekti.

Literatūros vakarams programa bandoma pritaikyti kuo artimesnė jauno žmogaus širdžiai. Šio vakaro programai pasirinkta: Maironis, Kudirka, Vaičiūnas, Sruoga, Krėvė, Pukelevičiūtė ir Putinas su naujai išėjusio veikalo "Sukilėliai" ištrauka "Mergvakaris".

Neolituanai, ne aktoriai, bet studentiškas jaunimas, dainuojas jaunystę mūsų literatūroje. Nežinau, ar kas clevelandiečių suabejotų praleisti tokią retą progą pamatyti, išgirsti, prisiminti, ir išgyventi jaunų jaunystės dainą... Kolegė

• Vasaros pobūvis. A. L. Tautinės Sąjungos 12-tas skyrius rengia Joninių-Petrinių (ir kt.) pobūvį sekmadienį, liepos 1, visiems žinomoje pp. Nasvyčių rezidencijoje ir sode, 10823 Magnolia Drive. Valdyba prašo skyriaus narius ir artimus vienminčius dalyvauti.

Finis Semestri

Penktadienį, birželio 8 d., 7 val. vakare, Čiurlionio Namuose Akademikai skaitai rengia Finis Semestri. Bus trumpa, įdomi programa ir po to šokiai. Martin Kampe, latvių prelegentas, duos trumpą paskaitėlę apie muziką.

• Dr. S. T. Tamošaitis, atvykęs pavišėti Clevelande, vėl pasidarė ALT Sąjungos nariu užsirašydamas į 12-tą skyrių.

Vėliau Tamošaičiai rengiasi vykti į Seattle, Wash., parodą. Ten aplankys savo antrą dukterį, Rūtą, kurios vyras turi tarnybą Seattle parodoje elektros inžinieriaus srityje.

• Vladas ir Rymas Giliai, birželio 1-3 dienomis iš Los Angeles, Calif., atostogaudami, lankėsi Clevelande pas savo senus draugus ir pažįstamus.

• Audronė Geležytė baigė Ursuline kolegiją ir birželio 4 d. gavo diplomą.

• Skautas vytiš Leonas Melsbakas ir jūrų skautas Kestutis Augis baigė Cathedral Latin gimnaziją ir birželio 1 d. gavo diplomus. Tą pat gimnaziją baigė ir Algis Končius. Leonas Melsbakas už aktyvumą visuomeninėje veikloje gavo specialią dovaną.

• Algirdas ir Amanda Mulioliai susilaukė pirmosios dukrelės Elenutės.

• Our Lady of Perpetual Help off Neff Rd. 3 bedrooms, full basement, double garage — overlooking the lake.

Ask for Tom Severovich Multiple Realty 819 E. 185th WH 4-1805 (65, 66, 67)

SEPTYNI SKIRTUMAI

Galvosūkio 2 psl. sprendimas

1. Namelyje yra rūšio langelis. 2. Motors (kairėje) skrybelė yra linija. 3. Už medžių matyti krūmai. 4. Suknelės rankovė ilgesnė. 5. Namo dešinėje auga medis. 6. Ant arklio galvos skrybelė skylė didesnė. 7. Matoma vežėjų ranka, laikanti arkli.

• Uršulė Grincienė, gyv. Clevelande, gavo iš Lietuvos (Kauno) telegramą, kad gegužės 27 dieną mirė jos tėvelis Domininkas Dūda, 79 m. amžiaus.

Pradėk vasarą su J. Gliaudos knyga IKARO SONATA. Pas visus knygų parduėjus

HEARING AIDS

VISKAS AUSYJE \$99.50

Skambinkite MA 1-0440 arba rašykite ACOUSTICON OF CLEVELAND 845 Prospect Ave.

KETVIRTOJI CLEVELANDO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ ŠVENTĖ ĮVYKS

š. m. birželio mėn. 10 d. (sekmadienį) Neurų sodyboje

Turininga programa, kurią atliks abiejų mokyklų mokiniai, daug įdomių žaidimų visiems vaikams, gera lietuviška muzika. Bufetas ir t.t.

Naujiena: dar lig šiol nematyta MOKYKLOS DARBŲ PARODA.

Svečiai renkasi nuo 1 val.

Programa numatyta pradėti 2 val. 30 min.

Esant lietingam orui, šventė įvyks šv. Jurgio parapijos salėje.

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

KORP! NEO-LITHUANIA

ruošia

LITERATŪROS VAKARĄ

ŠI ŠEŠTADIENI — BIRŽELIO 9 — SV. JURGIO SALĖ.

Pradžią: 7 val. vak.

PROGRAMOJE:

-VAIDINIMAS
-DAINOS
-TAUTINIAI ŠOKIAI
-BALETAS IŠ DETROITO

Bilietus galima įsigyti pas korporantus ir prie įėjimo.

ŠOKIAMS GROS — NEO-LITHUANŲ ORKESTRAS.

KAS IR KUR?

• **Rašytojai Algirdas Landsbergis, Alfonsas Nyka-Niliūnas ir Kostas Ostrauskas** sudaro Antano Škėmos raštų redakcinį kolektyvą. Redakcijos pagrindinis uždavinys bus paruošti galutinam spausdinimui visą Antano Škėmos kūrybą surenkant ir suderinant rankraščius bei seniau spausdintą medžiagą. Pirmąjį Antano Škėmos raštų tomą norima išleisti dar šiais metais.

• **Laisvės Kovų Dainos** galima užsisakyti Dirvoje. Toliau nuo platinimo centrų gyvenantiems prisiuntus ne mažiau \$10.00, Dirva pristatys, išsiųsdama tą visų pageidaujamą dainų rinkinį.

• **Albertas Meilus**, praeitais metais įsigijęs magistro laipsnį fizines chemijos srityje Western Reserve Universitete, po eilės gana sėkmingų laboratorijos darbų buvo paskirtas viceprezidentu (Development and Research) Warren Refining and Chem. kompanijoje, Clevelande.

• **Laisvės Kovų Dainos**, LNF išleistos knygos visais reikalais kreiptis į E. Čekienę, LNF pirm., 87-80 96 St., Woodhaven 21, N. Y.

Be to, New Yorke galima knygą įsigyti per L. Tamošaitį, 90-34 78 St., Woodhaven 21, N. Y.; J. Kiaunę, 180-24 Grand Central Parkway, Jamaica 32, N. Y. ir A. Daunį, 18 Cedar St., Syosset, L. I., N. Y.

Tautų Mugės Philadelphijoje lietuvių kampelio rengėjai. H. Savickas, S. Jurskytė-Gamble, R. Kazlauskienė, K. Kazlauskas, I. Norkienė.

• **Zigmas Raulinaitis**, Kario redaktorius ir Jonas Šlepetys, iš New Yorko, dalyvavo Chicagoje įvykusiame ramovėnų suvažiavime.

• **Jokūbo Stuko** vadovaujamas Lietuvos Atsiminimų radijas New Yorke gegužės 26 d. iškilmingai paminėjo Maironio 100 metų gimimo sukaktį.

Programoje aktorius K. Vasiliauskas paruošė montažą, kuriame jis nušvietė Maironio gyvenimą, o akt.

T. Daubaraitė - Skobeikienė padeklamavo iš jo kūrybos įvairiais laikotarpiais. E. Čekienė apibūdino Maironio kūrybą ir jos reikšmę lietuvių tautai. Inž. G. Penikas šią programą įamžino nuotraukomis.

• **Vyt. Kaveckas**, Chicago, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

• **St. Jurkūnas**, Chicago, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

PHILADELPHIA

Gražiai pasirodė tautų mugėje

Gegužės 5-6 dienomis įvykusioje Philadelphijoje tautų mugėje, kurioje dalyvavo per 40 tautų, pasirodė ir lietuviai su tautodailės paroda ir lietuviškų valgių stalu. Prieš tai televizijoje tuo pačiu reikalu gražiai pasirodė Teresė Gečienė-Gečiauskienė, pasipuošusi tautiniais rūbais, supažindindama su tautinių išdirbinių pavyzdžiais ir valgiais.

Lietuviškų valgių stalą suruošė Liet. Moterų Atstovybės Klubas, kuriam pirmininkauja J. Augaitytė. Stalo paruošimui vadovavo S. Jurskytė-Gamble ir Klubo Valdybos narė I. Norkienė. Valgius šiam tikslui pagamino ir paaugojo šios ponios: B. Impulevičienė, M. Klausienė, K. Puzinienė, B. Mašalaitienė, P. Vaškeliene, A. Mykolaitienė, O. Šeštokienė, J. Vaškienė, S. Ramanauskienė, L. Šiaudzienė, S. Gvazdinskienė, O. Jurskienė, B. Muraškienė, O. Surkevičienė, V. Aleknienė, L. Mitalienė, A. ir M. Čepuliai, M. Dalinkevičienė, F. Jarašienė, S. Bendžienė, A. Sabaliauskienė ir F. Sadinauskienė.

Prie stalo darbuotis padėjo šios mergaitės: B. Banevičiūtė, M. Kaulinytė, J. Krakauskaitė, V. Didelytė, V. Ramanauskaitė ir B. Sadinauskaitė.

Dekoracijas pagamino A. Dragunevičiūtė, o paruošiamoms darbams talkino G. Dragunevičius ir J. Gamble.

Abu skyriai turėjo didelį pasisekimą. Šiuo pasirodymu Philadelphijos lietuviai gražiai reprezentavosi kitų tautų tarpe. (ks)

Baigė universitetą

Gegužės 21 d. Pennsyvalnijos universitete buvo mokslo metų pabaiga. Aukštąjį mokslą baigė virš 2000 studentų, jų tarpe dvi lietuvaitės: Vida Vaišnytė-Klemienė ir Regina Klemaitė. Pirmoji gavo chemikės ir mokytojos, o antroji — anglų literatūros diplomus. Už pažangumą moksle abi turėjo universiteto stipendijas. P. Vida Vaišnytė-Klemienė jau gavo mokytojos darbą Valley Forge High School, kurioje dėstys chemiją ir fiziką.

Nuo antrojo karo pabaišos ši universitetą jau baigė visa eilė lietuvių. Džiugu, kad lietuviai įvertina mokslo reikšmę ir jo atsidėję siekia.

Pensylvanijos universitetas, rodos bus vienintelis visoj Amerikoje, kuriame dėstoma lietuvių literatūra. Jame dirba šie profesoriai — Sennas ir Salys. (j)

DETROIT

BIRŽELIO TRĖMIMU MINĖJIMAS

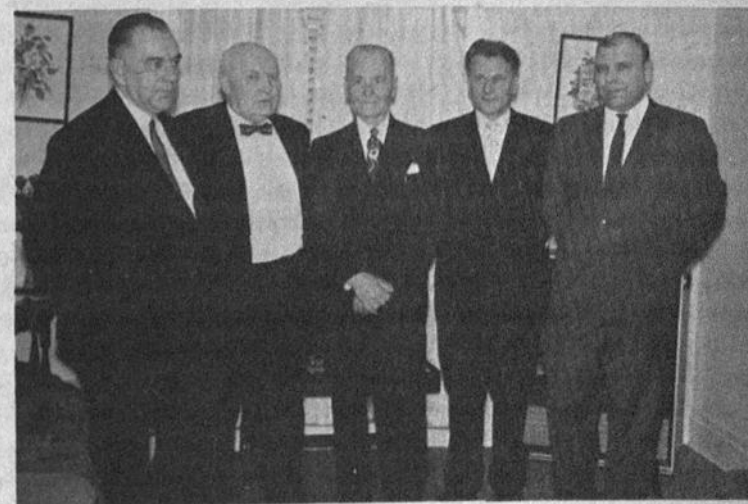
1941 m. birželio mėn. įvykę masiniai lietuvių, latvių ir estų trėmimai į Sibirą rodo kas atsitinka komunistų pavergtomis tautomis. Tėvynėje likę lietuviai tų genocido įvykių negali pamiršti. Jiems beveik neįmanoma parodyti pasauliui vandalistinį komunizmo paveikslą tiek 1941 tiek ir 1962 metais. Tokioms sąlygoms tebesant yra mūsų gili pareiga atskleisti tebesitęsiančią gėdingą Sovietų okupaciją ir tautų naikinimą.

Kaip ir kasmet pabaltiečių komitetas rengia bendrą birželio trėmimų paminėjimą, kuris įvyks š.m. birželio 17 d. 4 val. p.p. Detroito Tarptautiniame Institute, 111 E. Kirby. Programos metu pagrindinę kalbą pasakys Michigano gubernatorius John B. Swainson. Iš lietuvių pusės žodį tars Dr. A. Damušis, pirmojo Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vicepirmininkas ir 1941 m. sukilimo organizatorius bei laikinosios vyriausybės ministras.

Visa lietuvių visuomenė kviečiama savo dalyvavimu pagerbti žuvusius ir ištremtuosius už savo tautos laisvę. Priminkime pasauliui tą didžiąją artimos praeities vaikų, jaunuolių ir senelių krauju aplaistytą skriaudą mūsų tėvynei Lietuvai.

Detroito Pabaltijo Tautų Komitetas

• **I. Kaunelis**, Detroit, mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$2.00 auką.

Dalis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Wisconsinso skyriaus narių. Iš kairės: V. Skirmuntas, J. Giedrikas, prof. J. Šimoliūnas, pirm. P. Petrušaitis ir V. Vilcinas.

J. Plečkaitis nuotrauka

Gilaus liūdesio valandoje netekus mylimos žmonos

A. A.

MARIJOS ALEKSANDRŪNIENĖS

ilgametį ALT Sąjungos veikėją ir Los Angeles skyriaus valdybos narį VYTAUTĄ ALEKSANDRŪNĄ ir jo artimuosius širdingai užjaučia

ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdyba ir nariai

A. A.

MARIJAI ALEKSANDRŪNIENEI

mirus ir netikėtai netekus žmonos, dukters ir sesers, VYT. ALEKSANDRŪNĄ, P. P. SUMANTUS ir jų dukrelę ONUTĘ nuoširdžiai užjaučia

Skirmantai ir Liaudanskai

Skausmo valandoje netekus mylimos žmonos

A. A.

MARIJOS ALEKSANDRŪNIENĖS

mielą kolegą VYTAUTĄ ir jo artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Kiršoniai ir Mažeikai

Mielam

VYTAUTUI ALEKSANDRŪNUI,

netekus mylimos žmonos MARIJOS, ir artimiesiems reiškiamo gilios užuojautos

Jurkūnų ir Latvėnų šeimos

Mielą kolegą pirmininką

VYTAUTĄ ALEKSANDRŪNĄ,

gilaus liūdesio valandoje netekus mylimos žmonos MARIJOS, ir jo artimuosius širdingai užjaučia

Korp! Neo-Lithuania Los Angeles valdyba ir korporantai

Mielą bičiulį

ALGIMANTĄ MACKŲ

tėvui mirus giliai užjaučia

Birutė ir Vytautas Ignai

A. A.

MARIJAI ALEKSANDRŪNIENEI-SUMANTAITEI

mirus, Jos tėveliui ramovėnui kapitonui SUMANTUI ir jo visai šeimai bei giminėms gilią užuojautą reiškia

Los Angeles ramovėnai

Mielam Bičiuliui

ALGIRDUI DŪDAI

jo tėveliui mirus Lietuvoje, reiškiau gilią užuojautą

Vincas Kizlaitis

Vilties Draugijos narį ir Dirvos rėmėją VYTAUTĄ ALEKSANDRŪNĄ, mylimai žmonai

MARIJAI ALEKSANDRŪNIENEI

netikėtai mirus, giliai užjaučia

Vilties Draugijos Valdyba ir Dirvos Redakcija